

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

20 ביולי 2015

937

ד' באב התשע"ה

עמוד

הצעת חוק לשכת עורכי הדין (תיקון מס' 39), התשע"ה-2015 828

הצעת חוק לשכת עורכי הדין (תיקון מס' 39), התשע"ה-2015

1. תיקון סעיף 3 בחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961 (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 3(1), במקום "בענייני בתי המשפט וסדרי דין" יבוא "ותקנות".
2. תיקון כותרת פרק שני בכותרת פרק שני לחוק העיקרי, אחרי "מוסדות הלשכה" יבוא "ובעלי תפקידים בה".
3. תוספת כותרת סימן א' בפרק שני תחת כותרת פרק שני לחוק העיקרי תבוא הכותרת: "סימן א': מוסדות הלשכה".
4. תיקון סעיף 6 בסעיף 6 לחוק העיקרי, פסקאות (3), (4) ו-(7) – יימחקו.
5. תיקון סעיף 6א בסעיף 6 לחוק העיקרי, במקום "בידי הועד המרכזי" יבוא "בידי המועצה הארצית" והקטע החל במילים "והוא הדין" עד המילים "חבר בוועד המרכזי" – יימחק.
6. תיקון סעיף 8 בסעיף 8 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא: "ג) ראש הלשכה יכהן כיושב ראש המועצה הארצית, ינחה את המנהל הכללי של הלשכה במילוי תפקידו בכפוף להחלטות המועצה הארצית, כאמור בסעיף 19ב(א), וימלא כל תפקיד אחר שהוטל עליו לפי חוק".

ד ב ר י ה ס ב ר

הצעת החוק פורסמה בעבר בהצעות חוק הממשלה 910, מיום ט"ו בכסלו התשע"ה (8 בדצמבר 2014), והיא מתפרסמת כעת בשנית, עם שינויים בהוראות התחילה ותחולה ובהוראות המעבר.

סעיף 1 – פעולות הלשכה

סעיף 3 לחוק הלשכה, שעניינו פעולות הלשכה, קובע בפסקה (1) שבו כי הלשכה רשאית, בין השאר, לחוות את דעתה על הצעות חוק בענייני בתי המשפט וסדרי דין.

מוצע, בהתבסס על המלצת ועדת פרוקציה, לתקן את פסקה (1) בסעיף 3 האמור כך שייקבע בה כי ההרשאה הנתונה לפיה ללשכה לחוות דעתה על הצעות חוק לא תוגבל ל"ענייני בתי המשפט וסדרי דין" אלא תתייחס באופן כללי להצעת חוק ולתקנות.

סעיפים 2 עד 14, 19, 20, 22, 27, 31(3), 33 ו-35 – שינויים במוסדות הלשכה הארציים – כללי

התיקונים המוצעים בסעיפים אלה כוללים, בעיקרם, שינויים במוסדות הכלל-ארציים של לשכת עורכי הדין: המועצה הארצית, הוועד המרכזי וראש הלשכה, הכול כמפורט להלן.

סעיפים 2 ו-3

לאור הסדרתם המוצעת של בעלי תפקידים בלשכה, לצד מוסדות הלשכה המוסדרים כבר כיום בפרק השני לחוק הלשכה, מוצע לקבוע כי הפרק השני ייקרא "מוסדות הלשכה ובעלי תפקידים בה", וכי הוא יחולק לשני סימנים. החלק הקיים של הפרק יסומן כסימן א' ושמו יהיה "מוסדות הלשכה" ואחריו ייוסף סימן ב' שבו יוסדרו "בעלי התפקידים בלשכה".

כללי הצעת חוק זו, בעיקרה, באה בעקבות דין וחשבון של ועדה ציבורית אשר מונתה ביום כ"ד בשבט התשע"ג (4 בפברואר 2013) בידי שר המשפטים הפרופ' יעקב נאמן, ובראשה עמדה שופטת בית המשפט העליון (בדימוס) איילה פרוקציה (להלן – ועדת פרוקציה).

ועדת פרוקציה, אשר הוקמה על רקע משבר חריף בדרכי התנהלותה ותפקודה של לשכת עורכי הדין (ר' בהקשר זה פסק דינו של בית המשפט המחוזי בעת"מ 11-12-33262 ברזילי ואח' נ' המועצה הארצית של לשכת עורכי הדין מיום י"ח בשבט התשע"ג (29 בינואר 2013)), התבקשה לבחון את הרקע למשבר החריף הפוקד את לשכת עורכי הדין והפוגע בתפקודה ובדרכי התנהלותה, ובהמשך לכך להציע תיקונים בחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961 (להלן – חוק הלשכה).

דוח ועדת פרוקציה הוגש לשרת המשפטים בחודש דצמבר 2013. לאחר בחינת המלצות ועדת פרוקציה, מוצעים בהצעת חוק זו שינויים בהתייחס למבנה הלשכה, מוסדותיה, ניהולה הכספי ובעלי התפקידים בה.

לצד שינויים אלה, מוצעים גם שינויים בנושא ההסמכה לעריכת דין, שעניינם הפיקוח על ההתמחות ומתכונת הבחינות שבסיומה. תיקונים אלה מוצעים בעקבות המלצות הוועדה לבדיקת נושא בחינות ההתמחות לשם הסמכה בעריכת דין ונושא ההתמחות אשר מונתה ביום ב' בסיון התש"ס (5 במאי 2000) בידי שר המשפטים ד"ר יוסי ביילין, ובראשה עמדה שופטת בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו הילה גרסטל (להלן – ועדת גרסטל). המלצות ועדת גרסטל הוגשו לשר המשפטים, מר מאיר שטרית, בחודש מאי 2002.

¹ ס"ח התשכ"א, עמ' 178; התשע"ה, עמ' 600.

7. בסעיף 8א(א) לחוק העיקרי, במקום "מבין חברי הוועד המרכזי" יבוא "מבין חבריה". תיקון סעיף 8א8
8. בסעיף 8 לחוק העיקרי –
 (1) סעיף קטן (ג) – בטל;
 (2) במקום סעיף קטן (ד) יבוא:
 "ד) המועצה הארצית לא תדון בהעברת ראש הלשכה מכהונתו, אלא על פי הצעת רוב חבריה ואלא אם כן חלפה שנה מיום בחירתו; בדיון כאמור תינתן לראש הלשכה הזדמנות לטעון את טענותיו, בעצמו או באמצעות נציגו שאינו חבר המועצה הארצית; המועצה הארצית תקבע את הנוהל לעניין זה";
- (3) בסעיף קטן (ה), המילים "הדיון יתחיל לא יאוחר מעשרים ימים לאחר החלטת הוועד המרכזי" – יימחקו.
9. בסעיף 9 לחוק העיקרי –
 (1) בסעיף קטן (א) –
 (א) בפסקה (1), המילים "וראש הלשכה שקדם לו" – יימחקו;
 (ב) בפסקה (2), בסופה יבוא "או עובד בכיר במשרד המשפטים, שימנה המנהל הכללי, דרך כלל או לעניין מסוים, כממלא מקומו, ודינו לעניין זה כדין המנהל הכללי של משרד המשפטים";
- תיקון סעיף 9

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיפים 4 עד 14**
- סעיף 9 לחוק הלשכה הדין שעניינו המועצה הארצית של לשכת עורכי הדין, קובע לאמור:
"המועצה הארצית"
9. (א) המועצה הארצית תורכב מאלה:
 (1) ראש הלשכה וראש הלשכה שקדם לו;
 (2) המנהל הכללי של משרד המשפטים;
 (3) פרקליט המדינה;
 (4) הפרקליט הצבאי הראשי;
 (5) עשרים ושמונה חברים שיבחרו חברי הלשכה במועד הבחירות לראש הלשכה בבחירות כלליות, שוות, יחסיות, חשאיות, ישירות וארציות;
 (6) שלושה חברים מכל מחוז, שהם יושב ראש הוועד המחוזי ושני חברי הלשכה הרשומים באותו מחוז שייבחרו על ידי הוועד המחוזי בבחירות חשאיות.
 (ב) התפטר ראש הלשכה שקדם לראש הלשכה המכהן אותה שעה, מחברותו במועצה הארצית, נפטר, או נבצר ממנו דרך קבע לכהן בה, יבוא במקומו ראש לשכה שקדם לו והוראה זו תחול באותו אופן כל אימת שנתפנה מקומו של ראש לשכה קודם."
 המועצה הארצית כוללת אפוא כיום 48 חברים, והרכבה הוא כמפורט לעיל.
- ב. מספר החברים הנבחרים בבחירות כלל-ארציות רשימתיות יפחת מ-28 ל-15;
- ג. מספר החברים מכל מחוז יפחת מ-3 חברים לחבר אחד, תוך ששך החברים מן המחוזות יעמוד על שישה (וזאת בשים לב לפיצול המוצע להלן במחוז תל אביב של הלשכה).
- לצד הצמצום כאמור, מוצע בסעיף 13 להצעת החוק, לבטל את הוועד המרכזי של הלשכה המעוגן כיום בסעיף 11 לחוק הלשכה, שזו לשונו:
"הוועד המרכזי"
11. (א) הוועד המרכזי הוא המוסד המבצע של הלשכה, ובידו כל סמכויות הלשכה שלא יוחזרו בחזקת המוסד אחר ממוסדותיה.

² ס"ח התשנ"ב, עמ' 198.

(ג) בפסקה (3), בסופה יבוא "או פרקליט בכיר בפרקליטות המדינה, שימנה פרקליט המדינה, דרך כלל או לעניין מסוים, כממלא מקומו, ודינו לעניין זה כדין פרקליט המדינה";

(ד) פסקה (4) – תימחק;

(ה) בפסקה (5), במקום "עשרים ושמונה" יבוא "חמישה עשר";

(ו) בפסקה (6), במקום "שלושה חברים" יבוא "חבר אחד" ובמקום הסיפה החל במילים "שהם יושב ראש הוועד המחוזי" יבוא "שיבחרו חברי הלשכה הרשומים באותו מחוז, מבין חברי הלשכה הרשומים כאמור, בבחירות אישיות, כלליות, שוות, חשאיות וישירות";

(2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) המועצה הארצית תתווה את מדיניות הלשכה ותפקח על ביצוע המדיניות שקבעה כאמור, ובכלל זה:

ד ב ר י ה ס ב ר

ועדת פרוקצ'יה כי המועצה הארצית תהיה הגוף המתווה ומעצב את מדיניות לשכת עורכי הדין ואילו הוועד המרכזי בראשות ראש הלשכה יהיה הגוף האחראי לתחומי הניהול והביצוע של הלשכה ולקביעת מדיניות הנוגעת לתחומים אלה (מטבע הדברים בכפיפות למדיניות שקובעת המועצה הארצית).

ביטולו המוצע של הוועד המרכזי נסמך על העמדה ולפיה משתתפקדת המועצה הארצית כגוף המעצב את מדיניות הלשכה (לפי המכנה המוצע ובשונה מן המצב הקיים כיום אשר במסגרתו משמש גם הוועד המרכזי כגוף מעצב מדיניות), אין מקום להעמיד גוף נבחר נוסף בדמות הוועד המרכזי כאחראי על תחומי הניהול והביצוע של הלשכה, תוך כפיפות למדיניות שקובעת המועצה הארצית. לצד הקושי העקרוני הנעוץ בקיומו של גוף נבחר שתפקידו בעיקרו הוא לבצע מדיניות שקובע גוף אחר, דומה גם כי היקף מדיניות הלשכה הטעון גיבוש בכללותו אינו רחב דיו כדי להותיר לשני גופים נבחרים מקום להתגדר בו תוך ששניהם מתפקדים כמעצבי מדיניות. אין צריך להכביר מלים אשר לחשש כי בנסיבות שכאלה עלולות להתגלע מחלוקות בין הגופים השונים.

על רקע זה מוצע אפוא להסתפק במועצה הארצית כגוף היחיד הקובע את מדיניות הלשכה וזאת תוך צמצום הרכבה כמתואר (ובהמשך לכך אף תוך הסמכתה כפי שיפורט להלן לפעול גם באמצעות ועדות שתמנה) כך שתוכל לפעול ביעילות הנדרשת. זאת, בדומה למקובל בתאגידים סטטוטוריים (ראה לאחרונה חוק השידור הציבורי, התשע"ד–2014). בדומה למקובל בתאגידים סטטוטוריים, האחיות לניהול השוטף של הלשכה וביצוע המדיניות של המועצה הארצית תוטל על המנהל הכללי של הלשכה אשר מעמדו, תפקידו וסמכויותיו יעוגנו במסגרת החוק המוצע (ר' דברי ההסבר לסעיפים 19א עד 19ג המוצעים בסעיף 21 להצעת החוק). זאת, תחת הנחייתו של ראש הלשכה.

(ב) הוועד המרכזי יורכב מאלה:

(1) ראש הלשכה, והוא יהיה היושב ראש;

(2) 16 חברים שתבחר המועצה הארצית מבין חבריה בדרך הבאה:

(א) כל שלושה חברי המועצה הארצית מכל מחוז, כמפורט בסעיף 9(א)(6), יבחרו אחד מביניהם להיות חבר הוועד המרכזי;

(ב) חברי המועצה הארצית הנותרים, שאינם נמנים עם המפורטים בסעיף 9(א)(6) כאמור, יבחרו מביניהם 11 חברים לוועד המרכזי בבחירות שוות, יחסיות וחשאיות.

(ג) מועדי בחירת הוועד המרכזי לענין סעיף זה וסדרי הבחירות ייקבעו בכללים."

בהמשך לכך, מוצע בסעיף 4 להצעת החוק למחוק את הוועד המרכזי מסעיף 6 לחוק הלשכה שעניינו מוסדות הלשכה.

ביטול הוועד המרכזי מוצע לאחר בחינת המשמעויות של המלצות ועדת פרוקצ'יה והגם שוועדת פרוקצ'יה לא הציעה לבטל מוסד זה אלא אך לצמצם את הרכבו ולתחם את מערך הסמכויות בינו לבין המועצה הארצית. אשר לצמצום הרכבו של הוועד המרכזי, המליצה ועדת פרוקצ'יה כי הוא לא יכלול עוד 17 חברים, אלא 13 חברים בלבד – ראש הלשכה ו-12 חברים נוספים. לפי המלצת ועדת פרוקצ'יה וכפתרון לבעיה של רוב לעומתי לראש הלשכה (אשר ימשיך וייבחר בבחירות אישיות בידי כלל חברי הלשכה) ימונו חברים אלה בידי ראש הלשכה על בסיס קואליציה שיקים ומינויים יהיה טעון אישור של המועצה הארצית. היה ואישור כאמור לא יינתן בתוך שלושה חודשים מן הבחירות למוסדות הלשכה, ייערכו בחירות חדשות למוסדות הארציים. אשר לתיוחם הסמכויות בין הוועד המרכזי למועצה הארצית, הציעה

- (1) תקבע את מדיניות הלשכה בתחומי התפקידים והסמכויות שהוקנו לה לפי הוראות חוק זה;
- (2) תקבע, מדי שנה, את תקציב הלשכה לפי הוראות סעיף 95;
- (3) תפקח על עמידת הלשכה ביעדי התקציב השנתי שקבעה ועל ביצועו;
- (4) תהיה אחראית על עריכת הדוחות הכספיים של הלשכה ועל אישורם;
- (5) תבצע כל תפקיד אחר שהוטל עליה לפי חוק.
- (2א) כל סמכות של הלשכה שלא יוחדה לפי חוק למוסד ממוסדותיה, תהיה נתונה בידי המועצה הארצית.
- (3א) לצורך מילוי תפקידיה, רשאית המועצה הארצית בהתאם לכללים שייקבעו, להסתייע בוועדות שתמנה, מבין חבריה או שלא מבין חבריה, ואולם –
- (1) המועצה הארצית לא תאצול לוועדות כאמור סמכות הנתונה לה לפי חוק;
- (2) החלטה שהסמכות לקבלה יוחדה לפי חוק למועצה הארצית תתקבל בידי המועצה הארצית במליאתה.
- (4א) המועצה הארצית תמנה ועדות אלה:
- (1) ועדת התמחות, אשר משתתמנה תהיה מוסמכת להפעיל את סמכויות הלשכה לפי סעיפים 27, 29, 30, 34, 35 ו-44 וכן סמכויות נוספות בנוגע להתמחות, מאמנים ומתמחים הנתונות ללשכה בהתאם לכללים שנקבעו לפי חוק זה;
- (2) ועדת שכר טרחה, אשר משתתמנה תהיה מוסמכת להפעיל את סמכויות הלשכה לפי סעיפים 84(ב) ו-89;
- (3) ועדת ביקורת כאמור בסעיף 10א (בפרק זה – ועדת הביקורת);

ד ב ר י ה ס ב ר

- (1) המועצה הארצית לא תאצול לוועדות כאמור סמכות הנתונה לה לפי חוק;
- (2) הפעלת סמכות שיוחדה בחיקוק למועצה הארצית טעונה החלטת המועצה הארצית במליאתה. הדברים אמורים למשל בהפעלת סמכויות דוגמת התקנת כללים לפי סעיף 109 לחוק הלשכה וקביעת התקציב לפי סעיף 95 לחוק הלשכה.
- לצד הרשאה זו, מוצע בסעיף 9(4א) המוצע, לחייב את המועצה הארצית למנות ועדות אלה:
- (1) ועדת התמחות, אשר משתתמנה תהיה מוסמכת להפעיל את סמכויות הלשכה לפי סעיפים 27, 29, 30, 34, 35 ו-44 לחוק הלשכה וכן את הסמכויות הנתונות לה לפי כללי לשכת עורכי הדין (רישום ופיקוח על התמחות). התשכ"ב-1962, בנוגע להתמחות, מאמנים ומתמחים;
- (2) ועדת שכר טרחה, אשר משתתמנה תהיה מוסמכת להפעיל את סמכויות הלשכה לפי סעיפים 84(ב) ו-89 לחוק הלשכה;
- לצד הקביעה הכללית ולפיה המועצה הארצית תתווה את מדיניות הלשכה ותפקח על ביצועה, מוצע בסעיף 9(1א) כנוסחו המוצע, לקבוע גם כי המועצה הארצית תמלא כל תפקיד אחר שהוטל עליה לפי חוק. לעניין תפקידים אלה ניתן למשל להזכיר את קביעתו של תקציב הלשכה לפי הוראות סעיף 95 לחוק הלשכה, קביעת דמי חבר ואגרות לפי הוראות סעיפים 93 ו-94 והתקנת כללים לפי הוראות סעיף 109 לחוק הלשכה.
- בהמשך לכך מוצע להבהיר בסעיף 9(2א) המוצע כי הסמכות השיוויונית אשר להפעלת סמכויות הלשכה נתונה למועצה הארצית ולפיכך "כל סמכות של הלשכה שלא יוחדה בחיקוק למוסד ממוסדותיה, נתונה בידי המועצה הארצית".
- עוד מוצע לקבוע בסעיף 9(3א) המוצע, כי לצורך ביצוע תפקידיה, תהיה המועצה הארצית רשאית, בהתאם לכללים שייקבעו, להסתייע בוועדות שתמנה מבין חבריה או שלא מבין חבריה. זאת, בכפוף לשניים אלה:

(5א) מספר החברים בוועדות כאמור בסעיף קטן (4א), הרכבן וכשירות החברים

בהן ייקבעו בכללים, ובלבד שראש הלשכה לא יהיה חבר בוועדת ביקורת.

(3) סעיף קטן (ב) – בטל.

10. תיקון סעיף 9א בסעיף 9א(ד) לחוק העיקרי, במקום "שבחר בו ועד מחוזי" יבוא "שנבחר" ובמקום הסיפה החל במילים "יבחר הוועד המחוזי תחתיו" יבוא "יבוא במקומו מי שקיבל אחריו את מספר הקולות הגדול ביותר של חברי אותו מחוז בבחירות הקודמות למועצה הארצית, ובלבד שקיבל לפחות עשירית מהקולות הכשרים; הוראות סעיף קטן (ב) יחולו לענין זה, בשינויים המחוייבים; לא היה מי שימלא את המקום הפנוי כאמור, ייערכו בחירות מיוחדות באותו מחוז לא יאוחר מתום שישים ימים מהיום שבו חדל חבר המועצה מכהונתו".

11. תיקון סעיף 10 בסעיף 10 לחוק העיקרי, הסיפה החל במילים "תקופת כהונתם של חברי הוועד המרכזי" – תימחק.

12. הוספת סעיפים 10א עד 10ד אחרי סעיף 10 לחוק העיקרי יבוא:

"ועדת הביקורת 10א. (א) ועדת הביקורת –

(1) תעמוד על ליקויים בניהול הלשכה, בין השאר תוך התייעצות עם המבקר הפנימי של הלשכה, ותציע למועצה הארצית דרכים לתיקונם; מצאה ועדת הביקורת ליקוי כאמור שהוא ליקוי מהותי, תקיים ישיבה אחת לפחות לענין הליקוי הנדון, בנוכחות המבקר הפנימי או רואה החשבון המבקר, לפי הענין;

(2) תבחן את מערך הביקורת הפנימית של הלשכה ואת תפקודו של המבקר הפנימי, וכן אם עומדים לרשותו המשאבים והכלים הנחוצים לו לצורך מילוי תפקידו, בשים לב, בין השאר, לצרכיה המיוחדים של הלשכה;

(3) תדון בדוחות של המבקר הפנימי, בדוחות מבקר המדינה ובדוחות ביקורת אחרים;

(4) תבחן את תכנית העבודה של המבקר הפנימי לפני הגשתה לאישור המועצה הארצית ותציע בה שינויים.

(ב) יושב ראש ועדת הביקורת יכנס את ועדת הביקורת לדיון בנושאים שיועמדו על סדר יומה בידי המבקר הפנימי, המועצה הארצית, המנהל הכללי או חבר הוועדה.

ד ב ר י ה ס ב ר

זו וביקורת המדינה מצאה כי לא מתקיימים במוסדות הלשכה דיונים מסודרים על ממצאי הביקורת ואין מעקב אחר ליקויים (דוח ביקורת 2011).

לגישת ועדת פרוקציה, כינון ועדת ביקורת תחזק את מערך ביקורת הפנים ותגביר את השקיפות, הדיווח והנשיאה באחריות של מוסדות הלשכה. לפיכך, מוצע לחייב את המועצה הארצית למנות ועדת ביקורת מבין

(3) ועדת ביקורת כאמור בסעיף 10א המוצע, שתכלית מינויה לייעל את הליך הביקורת על התנהלות מוסדות הארגון. יצוין כי ועדת ביקורת היא אורגן מרכזי ובעל חשיבות לשמירה על ניהולו התקין והייעיל של התאגיד ולהבטחת יעילותה של ביקורת הפנים בארגון.

בפועל, חרף קיומו של נוהל הקובע כי המועצה הארצית צריכה להקים ועדת ביקורת, לא התמנתה ועדה

(ג) חבר המועצה הארצית שאינו חבר בוועדת הביקורת לא יהיה נוכח בישיבות הוועדה בעת דיון ובעת קבלת החלטות הוועדה, אלא אם כן קבע יושב ראש הוועדה כי הוא נדרש לשם הצגת נושא מסוים.

(ד) המבקר הפנימי והיועץ המשפטי של הלשכה יקבלו הודעות על קיום ישיבות ועדת הביקורת ויהיו ראשים להיות נוכחים בעת הדיון ובעת קבלת החלטות בוועדה.

(ה) הודעה על קיום ישיבת ועדת הביקורת שבה עולה נושא הנוגע לביקורת הרוחות הכספיים תומצא לרואה החשבון המבקר, שיהיה ראשי להשתתף בה.

(ו) ועדת הביקורת תגיש למועצה הארצית, לראש הלשכה ולמנהל הכללי דוח על פעילותה, לפחות אחת לשנה.

10ב. (א) נוכח שר המשפטים כי ראש הלשכה או המועצה הארצית, לרבות ועדה מוועדותיה אשר מונתה לפי סעיף 9(א4), נמנעים מביצוע חובה או ממילוי תפקיד שהוטלו עליהם, ראשי הוא לדרוש מהם, בצו, למלא את החובה או לבצע את התפקיד, בתוך הזמן הנקוב בצו.

(ב) לא מילאו ראש הלשכה, המועצה הארצית או הוועדה אחרי הצו, בתוך הזמן הנקוב בו, ראשי שר המשפטים למנות אדם מתאים למילוי החובה או לביצוע התפקיד.

סמכות שר המשפטים להורות על מילוי חובה או על ביצוע תפקיד

ד ב ר י ה ס ב ר

לפי המוצע בסעיף 14 להצעת החוק, יתוקן סעיף 11ב האמור כך שהסמכות לפיו תתייחס למועצה הארצית ותהא נתונה כאמור לראש הלשכה אשר יכהן מתוקף תפקידו כיושב ראש המועצה הארצית. עוד מוצע להוסיף בסעיף 11ב האמור סעיף קטן (ג) שלפיו "החלטות המועצה הארצית יתקבלו ברוב קולות של חברי המועצה המשתתפים בישיבה אלא אם כן נקבע אחרת בחוק זה או לפיו; היו הקולות שקולים תכריע עמדתו של יושב ראש המועצה, אם השתתף בישיבה."

לצד הקול הנוסף, אשר מוצע כאמור להקנות לראש הלשכה בנסיבות של שוויון קולות, מוצע עוד בסעיף 6 לחוק המוצע המתקן את סעיף 8 לחוק הלשכה, כי ראש הלשכה ינחה את המנהל הכללי של הלשכה בכפוף להחלטות המועצה הארצית, וימלא כל תפקיד אחר שהוטל עליו לפי חוק (ר' גם סעיף 19ב המוצע בסעיף 21 להצעת החוק).

במסגרת ההתאמות הנדרשות לצורך המעבר למבנה מוסדות כמתואר, מוצע בסעיף 13 להצעת החוק בהמשך לביטולו של סעיף 11 לחוק הלשכה שעניינו הוועד המרכזי, לבטל גם את סעיף 11א לחוק הלשכה הקובע כדלקמן:

"חבר הוועד המרכזי שמקומו נתפנה

11א. (א) התפטר נציג מחוזי בוועד המרכזי, נפטר או נבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו, יבחרו נציגי אותו ועד מחוזי במועצה הארצית את מחליפו.

חבריה, כמקובל בחברות ציבוריות ובחברות ממשלתיות. הרכב הוועדה יכלול שלושה עד חמישה חברים. יושב ראש המועצה לא יהיה חבר בוועדת הביקורת. תפקידה העיקרי של ועדת הביקורת יהיה לדון בתקינות ניהול הלשכה בהסתמך על דוחות המבקר הפנימי או דוחות ביקורת אחרים. כמו כן לוועדת הביקורת תפקיד מיוחד מול מערך הביקורת הפנימית – לדון בתכנית העבודה של מבקר הפנים, לבחון את מערך הביקורת הפנימית ואת תפקודו של מבקר הפנים, ולדון בדוחות של מבקר הפנים (ר' סעיף 12 להצעת החוק – הוספת סעיף 10א לחוק הלשכה).

נוכח ביטולו של הוועד המרכזי כמוצע, מובן כי ראש הלשכה לא יוכל להוסיף ולעמוד בראשו. לפיכך, מוצע בסעיף 6 להצעת החוק לתקן את סעיף 8 לחוק הלשכה ולקבוע כי ראש הלשכה, ישמש מעצם תפקידו כיושב ראש המועצה הארצית. במסגרת תפקידו זה יהיה הוא בעל הסמכות לכנס את המועצה הארצית ולקבוע את סדר יומה. סמכות כינוס כאמור נתונה כיום לראש הלשכה בהתייחס לישיבות הוועד המרכזי לפי סעיף 11ב לחוק הלשכה הקובע כדלקמן:

"ניהול ישיבות הוועד המרכזי וקביעת סדר היום

11ב. (א) יושב ראש הוועד המרכזי ינהל את ישיבות הוועד המרכזי ויקבע את סדר יומן.

(ב) ביקשו שליש מחברי הוועד המרכזי לכלול נושא בסדר היום, יכלול היושב ראש את הנושא לדיון בישיבה הראשונה שתתקיים לאחר שקיבל את הבקשה.

110. (א) נוכח שר המשפטים כי תפקודה של הלשכה נפגע באופן מובהק ומשמעותי ביותר בשל כך שהמועצה הארצית או ראש הלשכה אינה ממלאים את התפקידים שהוטלו עליהם לפי חוק זה, רשאי הוא להורות על בחירת מועצה ארצית חדשה או ראש לשכה חדש, או שניהם כאחד, ולקבוע את תאריך הבחירות.

(ב) שר המשפטים לא יפעיל את סמכותו לפי סעיף קטן (א) אלא לאחר שהתרה במועצה או בראש הלשכה, לפי העניין, כי אם לא ימלאו בתוך תקופה שיקבע את תפקידיהם, יעשה שימוש בסמכות האמורה.

(ג) הורה שר המשפטים על בחירת מועצה ארצית חדשה, יחולו הוראות סעיף 9(א) על בחירת המועצה הארצית החדשה; הורה השר על בחירת ראש לשכה חדש, יחולו הוראות סעיף 8(א) ו-1(ב) על בחירת ראש הלשכה החדש.

110. חובת הגשת דוח על תרומות והוצאות (א) שמות מועמדים לתפקיד ראש הלשכה, רשימות מועמדים למועצה הארצית ושמות המועמדים להיבחר כחברים במועצה הארצית לפי סעיף 9(א)6, אשר מוגשים ליושב ראש הוועדה האחראית בהתאם לכללים שנקבעו לפי חוק זה על הבחירות למוסדות אלה (בסעיף זה – ועדת הבחירות), יוגשו בצירוף דוח הכולל פרטים אלה (בסעיף זה – הדוח):

ד ב ר י ה ס ב ר

מוצע לקבוע כי שר המשפטים יהיה רשאי להורות על בחירת מועצה ארצית חדשה או ראש לשכה חדש או שניהם כאחד ולקבוע את תאריך הבחירות, אם נוכח כי תפקודה של הלשכה נפגע באופן מובהק ומשמעותי ביותר בשל כך שהמועצה הארצית (לרבות ועדה מהוועדות שהיא חייבת להקימן) או ראש הלשכה אינה ממלאים את התפקידים שהוטלו עליהם לפי חוק זה. לצד הסמכות להורות על עריכת בחירות חדשות מוצע, בדומה לסמכות הנתונה בהקשר של רשויות מקומיות לממונה על המחוז, לקבוע כי במקרים שבהם המועצה הארצית או ראש הלשכה נמנעים ממילוי חובה או תפקיד שהוטל עליהם, יהיה שר המשפטים רשאי לדרוש מהם, בצו, ביצוע החובה או התפקיד, ואם לא בוצע החובה או התפקיד בתוך הזמן הנקוב בצו, יהיה השר רשאי למנות אדם מתאים לשם ביצוע החובה או התפקיד.

סעיף 110 המוצע קובע הוראות שקיפות במימון הבחירות. בדוח מבקר המדינה על הביקורת בלשכת עורכי הדין בישראל, מחודש אפריל 1999, הציע מבקר המדינה לקבוע הסדר מקיף בהתייחס למימון פעולות התעמולה בבחירות למוסדות הלשכה. עיקרה של ההצעה הוא לקבוע בחקיקה הנחיות מפורטות למכלול העניינים הכרוכים בבחירות למוסדות הלשכה ובעיקר הגבלות על סכום ההוצאה המותרת למימון תעמולת הבחירות, על קבלת תרומות מסוגים מסוימים של תורמים ועל סכום התרומה (ר' עמודים 8 ו-52 לדוח).

(ב) חבר הוועד המרכזי שבחרה המועצה, שהתפטר מתפקידו כחבר הוועד המרכזי, נפטר או נבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו, תבחר המועצה הארצית חבר אחר תחתיו מבין חבריה.

עוד מוצע, במסגרת ההתאמות הטכניות הנדרשות לצורך המעבר למבנה מוסדות כמתואר לעיל, לתקן גם את סעיפים 6א, 8א, 9א, 10, 18ב, 18ד, 25א, 69, 93(ב) ו-98 לחוק הלשכה וכן לתקן את סעיף 12(ד)3 לחוק הסניגוריה הציבורית, התשנ"ה-1995 (ראו בהתאמה סעיפים 5, 7, 8, 11, 19, 20, 22, 27, 31(3), 33 ו-35 להצעת החוק).

בהמשך לשינויים המוצעים כמתואר לעיל בהתייחס למועצה הארצית, הוועד המרכזי וראש הלשכה, מוצעים גם השינויים האלה:

בסעיף 12 להצעת החוק מוצע להוסיף לחוק הלשכה סעיפים 110 עד 112.

סעיפים 110 ו-111 המוצעים עניינם מתן סמכות לשר המשפטים להורות על ביצוע חובה וכן להורות על עריכת בחירות חדשות. על פי המצב המשפטי הקיים לא קיימת כל אפשרות להתערבות של גורם חיצוני שעה שמתקיים בלשכה מצב משברי, אף אם הוא מביא לפגיעה קשה בתפקוד הלשכה ובהמשך לכך אף בנוקיים לשירותיה. משכך, בהתאם להמלצות ועדת פרוקצ'יה ובדומה לסמכויות הנתונות לשר הפנים ביחס לרשויות מקומיות,

(1) רשימה של כל התרומות שהתקבלו בעבור מועמד או רשימת מועמדים כאמור, במשך השנה שלפני יום הגשת המועמדות, בציון סכום התרומה, שמו של כל תורם ופרטים מזהים על אודותיו, למעט תרומות מצטברות מאותו אדם ובני ביתו הסמוכים על שולחנו שסכומן נמוך מ-1,000 שקלים חדשים;

(2) סך ההוצאות למימון מערכת הבחירות שהוצאו עד יום הגשת המועמדות;

לעניין זה, "תרומה" ו"הוצאה" – בכסף או בשווה כסף, במישרין או בעקיפין, בארץ או בחוץ לארץ, במזומנים או בהתחייבות מכל סוג.

(ב) הדוח יוגש בידי מועמד לתפקיד ראש הלשכה, ולעניין רשימת מועמדים למועצה הארצית – בידי המועמד הראשון ברשימת המועמדים (בסעיף זה – מועמד), ויצורף אליו תצהיר חתום בידי המועמד המאמת את נכונות האמור בדוח ושלמותו; מועמד ראשי להגיש דוח אחד שיתייחס למועמדותו לתפקיד ולרשימה שבראשה הוא עומד.

(ג) ועדת הבחירות תפרסם את הדוח באתר האינטרנט של הלשכה וכן בכל אמצעי אחר שתמצא לנכון, לא יאוחר מהיום העשירי שלפני יום הבחירות.

(ד) הדוח המעודכן עד ליום הבחירות (בסעיף קטן זה – הדוח הסופי) יוגש לוועדת הבחירות בהתאם להוראות סעיף קטן (ב), לא יאוחר משבוע לאחר יום הבחירות, וועדת הבחירות תפרסמו באתר האינטרנט של הלשכה וכן בכל אמצעי אחר שתמצא לנכון לא יאוחר משלושה שבועות לאחר יום הבחירות; הדוח הסופי יפורסם גם בדוח הפעילות השנתי של הלשכה, אשר יתפרסם לראשונה לאחר יום הבחירות.

(ה) מועמד שלא קיים הוראה מהוראות סעיף זה, עובר עבירת משמעת; אין בהוראת סעיף קטן זה כדי לגרוע מן הסמכות הנתונה לוועדת הבחירות, על פי כללים שנקבעו לפי חוק זה, לפסוק אם מועמדים לתפקיד כאמור בסעיף קטן (א) או רשימת מועמדים כאמור באותו סעיף קטן הגישו מועמדותם כדין, לרבות בהתאם להוראות סעיף זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

לבחירות למוסדות לשכת עורכי הדין מאידך (המתבטא בין השאר בכך שהסדר כאמור לא עתיד לכלול מימון ציבורי), מוצע לקבוע הוראות בדבר שקיפות התרומות ובמיוחד בדבר פרסום פומבי של תרומות משמעותיות (ר' בהקשר זה ההסדר הקיים לעניין מימון מפלגות לפי הנחיות מימון מפלגות (ניהול ענייניה הכספיים של סיעה), התשל"ח-1978).

לפי ההסדר המוצע, תיקבע דרישה לחשוף בדוח המוגש ליושב ראש הוועדה האחראית על עריכת הבחירות

גם ועדת פרוקציה המליצה על הסדרה מקיפה של נושא מימון הבחירות בחוק תוך שהיא מפנה להצעת חוק לשכת עורכי הדין (מימון בחירות), התשע"א-2011 – הצעת חוק פרטית מספר 3083 מן הכנסת ה-18 של חבר הכנסת אריה אלדר.

בהתחשב בקושי שבקביעת הסדר מקיף לגבי הבחירות למוסדות הלשכה, כדוגמת ההסדר בחוק מימון מפלגות, הכולל גם פיקוח, בקרה ואמצעי אכיפה ובשים לב גם לפער הקיים בין בחירות לכנסת ולרשויות המקומיות מחז

(ו) שר המשפטים רשאי לקבוע הוראות לביצוע סעיף זה וכן רשאי הוא לקבוע תקרה לסכום הכולל של הוצאות שניתן להוציאן למימון מערכת בחירות.

13. סעיפים 11 ו-11א לחוק העיקרי – בטלים.

14. בסעיף 11ב לחוק העיקרי –

(1) בכותרת השוליים, במקום "הועד המרכזי" יבוא "המועצה הארצית";

(2) בסעיף קטן (א), במקום "יושב ראש הועד המרכזי" יבוא "יושב ראש המועצה הארצית" ובמקום "ישיבות הועד המרכזי" יבוא "ישיבות המועצה הארצית";

(3) בסעיף קטן (ב), במקום "שליש מחברי הועד המרכזי" יבוא "שליש מחברי המועצה הארצית";

(4) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) החלטות המועצה הארצית יתקבלו ברוב קולות של חברי המועצה המשתתפים בישיבה, אלא אם כן נקבע אחרת בחוק זה או לפיו; היו הקולות שקולים, תכריע עמדתו של יושב ראש המועצה, אם השתתף בישיבה."

15. בסעיף 12 לחוק העיקרי –

(1) האמור בו יסומן "(א)" ובו, אחרי פסקה (5) יבוא:

"(6) מחוז המרכז, שתחומו אזור שיפוטו של בית המשפט המחוזי מרכז";

(2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

(4) מחוז הצפון, שתחומו אזור שיפוטו של בית המשפט המחוזי בנצרת;

(5) מחוז הדרום, שתחומו אזור שיפוטו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע."

לפי הוראת סעיף 12 האמור יש ללשכת עורכי הדין חמישה מחוזות. זאת, הגם שבשנת 2007 הוקם והחל לפעול בית משפט מחוזי מרכז אשר לפי הצו המקים אותו יהיה לו שיפוט במחוז המרכז (ר' לעניין זה צו בתי המשפט (הקמת בית משפט מחוזי מרכז), התשס"ז-2007 (ק"ת התשס"ז, עמ' 824) וכן צו בתי המשפט (הקמת בית משפט מחוזי מרכז) (תיקון), התשס"ז-2007 (ק"ת התשס"ז, עמ' 1041) וצו בתי המשפט (הוראות מעבר) (אזורי שיפוטם של בתי המשפט המחוזיים) (תיקון), התשס"ז-2007 (ק"ת התשס"ז, עמ' 1040). מחוזות אלה חופפים את אזורי השיפוט של בתי המשפט המחוזיים תוך שתחומו של מחוז תל אביב של לשכת עורכי הדין כולל הן את אזור השיפוט של בית המשפט המחוזי תל-אביב-יפו והן את אזור השיפוט של בית המשפט המחוזי מרכז.

על רקע זה קם הצורך להתאים את החלוקה למחוזות הקבועה בסעיף 12 לחוק הלשכה, אשר כאמור חופפת את החלוקה לאזורי שיפוט של בתי המשפט המחוזיים, לצמצום שחל באזור השיפוט של בית המשפט המחוזי תל-אביב-יפו ולהקמתו של בית משפט מחוזי מרכז. לעניין זה ועל רקע

למוסדות הלשכה לפי כללי לשכת עורכי הדין (בחירות למוסדות הלשכה), התשמ"ב-1982, את רשימת התרומות שהתקבלו בעד מועמד או רשימה, על פרטיהן, בשנה הקודמת להגשת המועמדות (תרומות העולות על 1,000 ש"ח) ואת סך ההוצאות שהוצאו למימון הבחירות.

לצד זאת מוצע לקבוע כי שר המשפטים יהיה רשאי לקבוע בתקנות תקרה לסכום הכולל של הוצאות שניתן להוציאן בקשר עם מערכת בחירות.

סעיף 15 - פיצול מחוז תל אביב של לשכת עורכי הדין והקמת מחוז מרכז

סעיף 12 לחוק הלשכה שעניינו מחוזות לשכת עורכי הדין, קובע כדלקמן:

"מחוזות לשכת עורכי הדין

12. ואלה המחוזות של לשכת עורכי הדין:

(1) מחוז ירושלים, שתחומו אזור שיפוטו של בית המשפט המחוזי בירושלים;

(2) מחוז תל-אביב, שתחומו אזור שיפוטו של בית המשפט המחוזי תל-אביב-יפו;

(3) מחוז חיפה, שתחומו אזור שיפוטו של בית המשפט המחוזי בחיפה;

”(ב) הוקם בית משפט מחוזי או בוטל בית משפט מחוזי, תכונן המועצה הארצית מחוז חדש של לשכת עורכי הדין שתחומו אזור שיפוטו של בית המשפט המחוזי שהוקם או תבטל את המחוז של לשכת עורכי הדין שתחומו כאזור שיפוטו של בית המשפט המחוזי שבוטל, לפי העניין; ואולם רשאית המועצה הארצית, באישור שר המשפטים, שלא לכונן מחוז חדש או שלא לבטל מחוז קיים, כאמור, אם מתקיימים טעמים מיוחדים המצדיקים זאת.

(ג) החלטת המועצה הארצית על כינון מחוז חדש של לשכת עורכי הדין או על ביטול מחוז קיים והשינוי בתחום המחוזות הקיימים בעקבות החלטה כאמור, יפורסמו ברשומות.

(ד) החליטה המועצה הארצית על כינון מחוז חדש של לשכת עורכי הדין או על ביטול מחוז קיים, ייקבעו בכללים הוראות המתחייבות מכינון המחוז החדש או מביטול המחוז הקיים, לפי העניין; לגבי כינון מחוז חדש, ייקבעו בכללים כאמור, בין השאר, הוראות בדבר תחילת פעילותו של המחוז החדש וכן בדבר מינוי בית דין משמעותי מחוזי כאמור בסעיף 15, מינוי ועדת אתיקה מחוזית כאמור בסעיף 18(ב) ומינוי פרקליט כאמור בסעיף 18ג, באותו מחוז.”

16. סעיף 13 לחוק העיקרי – בטל.

ביטול סעיף 13

ד ב ר י ה ס ב ר

ייקבעו בכללים הוראות בדבר בחירה ומינוי של מוסדות המחוז (בית דין משמעותי מחוזי, ועדת אתיקה מחוזית ופרקליט) והוראות אחרות המתחייבות מפיצול מחוז קיים או מביטולו.

יצוין כי מכוח הוספתו של מחוז המרכז למחוזות הלשכה, עתיד להיווסף למועצה הארצית של לשכת עורכי הדין (בהתאם להרכבה כפי שהוא מוצע במסגרת הצעת חוק זו) גם חבר אחד ממחוז המרכז. מובן כי גם שינוי זה יתייחס למועצה הארצית אשר תתכונן לאחר הבחירות שעתידות להיערך בקיץ 2019 ואילך (ר' לעניין זה הוראות המעבר שבסעיף 36 לחוק להצעת החוק).

סעיפים 16, 17, 19, 20 ו-28 עד 30 – שינויים במוסדות הלשכה המחוזיים

לצד השינויים המוצעים כמתואר לעיל ברמה הארצית, מוצע לבטל גם את מוסד הוועדים המחוזיים (לרבות יושבי הראש של ועדים אלה) כפי שהוא מעוגן כיום בסעיף 13 לחוק הלשכה, שזו לשונו:

”הרכב של ועד מחוזי

13. (א) בכל מחוז של הלשכה יהיה ועד מחוזי, אשר ייבחר על ידי חברי הלשכה הרשומים באותו מחוז ומביניהם, בבחירות כלליות, שוות, יחסיות, חשאיות וישירות.

(ב) יושב־ראש ועד מחוזי ייבחר על ידי חברי הלשכה הרשומים באותו מחוז ומביניהם, במועד הבחירות לועד המחוזי, בבחירות כלליות, שוות, אישיות, חשאיות וישירות.

(ג) חברי ועד מחוזי יבחרו ממלא מקום ליושב ראש הועד המחוזי מבין חבריו בבחירות שוות, אישיות וחשאיות.

גודלו של מחוז תל אביב של לשכת עורכי הדין, מוצע כי התאמה זו תיעשה על דרך פיצול מחוז זה בהתאמה לאזורי השיפוט של בתי המשפט המחוזיים תל-אביב-יפו ומרכז.

בהתאם, מוצע בסעיף 15 להצעת החוק, להוסיף בסעיף 12 לחוק הלשכה, שנסחח הובא לעיל, ושמוצע לסמנו בסעיף קטן (א), את פסקה (6). לפי פסקה זו יתווסף למחוזות הלשכה כמחוז נוסף מחוז המרכז, שתחומו אזור שיפוטו של בית המשפט המחוזי מרכז. כינונו של מחוז המרכז של הלשכה עתיד לקרום עור וגידים עם הבחירות הבאות למוסדות הלשכה אשר עתידות להיערך בקיץ 2019. לעניין זה מוצעות הוראות מעבר בסעיף 36 להצעת החוק (ר' דברי ההסבר לסעיף 36 המוצע).

עוד מוצע להוסיף לסעיף 12 לחוק הלשכה סעיף קטן (ב), שבו נקבע כי אם יוקם בית משפט מחוזי או יבוטל בית משפט מחוזי, תכונן המועצה הארצית של לשכת עורכי הדין מחוז חדש שתחומו אזור שיפוטו של בית המשפט המחוזי שהוקם, או שתבטל מחוז קיים – במקרה של ביטול בית משפט מחוזי. עם זאת, מוצע לקבוע כי המועצה הארצית תהיה רשאית, באישור שר המשפטים, שלא לשנות את מחוזות הלשכה גם במקרה של הקמה או ביטול של בית משפט מחוזי, אם מצאה שיש טעמים מיוחדים שלא לשנות את המחוזות כאמור, למשל, אם פיצול המחוזות של הלשכה יביא להוצאות כספיות מיותרות.

בדרך זו תישמר בידי הלשכה הסמכות להחליט על אופן התאמת מחוזות הלשכה לחלוקה מחדשת של אזורי השיפוט של בתי המשפט המחוזיים בדמות הקמה או ביטול של בית משפט מחוזי על פי החלטת שר המשפטים ולא יהיה צורך בתיקון חקיקה ראשית לשם התאמה כאמור. בהמשך לכך מוצע עור, כי אם הוחלט על כינון מחוז חדש

- תיקון סעיף 16 17. בסעיף 16(ב) לחוק העיקרי, במקום "חבר המועצה הארצית וחבר ועד מחוזי אינם כשירים" יבוא "חבר המועצה הארצית אינו כשיר" ובמקום "כחברי" יבוא "כחבר".
- ביטול סעיף 18 18. סעיף 18א לחוק העיקרי – בטל.
- תיקון סעיף 18 19. בסעיף 18ב לחוק העיקרי –
- (1) בסעיף קטן (א), בפסקה (1), במקום "שימנה הוועד המרכזי באישור ועדת המינויים" יבוא "שתמנה ועדת המינויים";
- (2) בסעיף קטן (ב), בפסקה (1), במקום "שימנה הוועד המחוזי של אותו מחוז באישור ועדת המינויים" יבוא "שתמנה ועדת המינויים";
- (3) בסעיף קטן (ה), במקום "הוועד המרכזי או הוועד המחוזי יבחר" יבוא "ועדת המינויים תמנה" והסיפה החל במילים "בחירה כאמור" – תימחק.
- תיקון סעיף 118 20. בסעיף 118ד(א) לחוק העיקרי, בפסקה (4) –
- (1) במקום פסקת משנה (א) יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

סמכויות סטטוטוריות של ממש ועל יסוד העמדה כי קיומם של מוסדות נבחרים אשר אין להם תפקידים מגררים הוא מתכון בדוק, כפי שמלמדת המציאות (גם בלשכת עורכי הדין). לריבוי מחלוקות וסכסוכים, הוחלט כי אין הצדקה בהמשך קיומם של הוועדים המחוזיים.

התחומים העיקריים שבהם עוסקים הוועדים המחוזיים נכון להיום, קרי פעילות בתחומים של תרבות ופנאי כמו גם שימור הקשר עם מוסדות שלטון מחוזיים כבתי משפט ופרקליטות, אין די בהם כדי להוות הצדקה להמשך קיומו של מערך הוועדים המחוזיים על כל הכרוך בו, וניתן לקיימם באמצעות המוסדות המרכזיים של הלשכה אשר אין מניעה כי יפעילו לשם כך שלוחות במחוזות השונים.

לצד ביטול הוועדים המחוזיים, מוצע לשמר את ייצוגם של המחוזות השונים במועצה הארצית, במגמה להבטיח כי גם עניינם של עורכי הדין מהפריפריה יובא במניין במסגרת ההחלטות המתקבלות במועצה הארצית. לצורך כך ועקב הצמצום המוצע בהרכב המועצה הארצית כמתואר לעיל, ייבחר נציג אחד מכל מחוז לחבר המועצה הארצית.

עוד מוצע, במסגרת ההתאמות הנדרשות בקשר עם ביטול הוועדים המחוזיים, לתקן גם את סעיפים 16, 18ב, 18, 82, 88א ו-89 לחוק הלשכה (ר' בהתאמה סעיפים 17, 19, 20 ו-28 עד 30 להצעת החוק).

סעיפים 18 ו-21 – בעלי תפקידים בלשכה – כללי

בהתאם להמלצות מבקר המדינה (דוח ביקורת 2011) ולהמלצות ועדת פרוקציה, מוצע לעגן בחוק הלשכה את מעמדם של בעלי תפקידים אשר נודעת להם חשיבות לצורך תפקוד לשכת עורכי הדין. כוונת הדברים היא למנהל כללי וכן לבעלי תפקידים שהם בעלי חשיבות

(ד) נבצר מיושב ראש ועד מחוזי זמנית למלא את תפקידו, ישמש ממלא מקומו כיושב ראש הוועד המחוזי במקומו.

(ה) התפטר יושב ראש ועד מחוזי, נפטר או נבצר ממנו, דרך קבע, למלא את תפקידו, יבחר הוועד המחוזי יושב ראש ועד מחוזי במקומו בבחירות שוות, אישיות וחשאיות.

(ו) יושב ראש הוועד המחוזי שנבחר לפי סעיף קטן (ה) יכהן עד תום תקופת הכהונה של יושב ראש הוועד המחוזי שבמקומו נבחר.

(ז) ועד מחוזי לא יפעל בסתירה להחלטות הוועד המרכזי.

בהתאם לכך, מוצע בסעיף 16 להצעת החוק, לבטל את סעיף 13 לחוק הלשכה, ובהמשך לכך מוצע בסעיף 4 להצעת החוק למחוק את הוועדים המחוזיים מסעיף 6 לחוק הלשכה שעניינם מוסדות הלשכה.

יצוין כי ביטול הוועדים המחוזיים מוצע הגם שוועדת פרוקציה לא הציעה לבטלם אלא אך לתחום את מערך הסמכויות בינם לבין המוסדות הארציים תוך הבהרת כפיפותם ההיררכית למוסדות הארציים והגדרת תקציביהם כחלק מתקציב הלשכה המנוהל בידי הוועד המרכזי.

עוד יצוין כי בהתאם למצב המשפטי הקיים אין לוועדים אלה כמעט סמכויות סטטוטוריות של ממש.

זאת, מאחר שבמסגרת חוק לשכת עורכי הדין (תיקון מס' 32), התשס"ח-2008 (ס"ח התשס"ח עמ' 595) (להלן – תיקון מס' 32), הועברו סמכויות הוועדים המחוזיים בענייני קבילה משמעתית ואתיקה מקצועית לידי ועדות האתיקה המחוזיות אשר הוקמו לפי תיקון מס' 32 האמור, כחלק מהמגמה לנתק את מערכת הדין המשמעתי בלשכת עורכי הדין מגורמים נבחרים. באין אפוא לוועדים המחוזיים

"(א) לענין החלטות ועדת המינויים בדבר בית הדין המשמעתי הארצי, ועדת האתיקה הארצית והפרקליט הפועל לידה, ובדבר המנהל הכללי, רואה החשבון המבקר, היועץ המשפטי או המבקר הפנימי, כמשמעותם בסימן ב' – שני חברי הלשכה שתבחר המועצה הארצית";

(2) בפסקת משנה (ב), במקום "שיבחר הוועד המחוזי של אותו מחוז" יבוא "אחד מהם חבר המועצה הארצית שנבחר לפי סעיף 9(א)6 והשני שתבחר המועצה הארצית".

הוספת סימן ב'
בפרק שני

21. אחרי סעיף 19 לחוק העיקרי יבוא:

"סימן ב': בעלי תפקידים בלשכה

(א) מינוי המנהל הכללי, 19 א. (א) ללשכה יהיה מנהל כללי, שימונה בידי המועצה תקופת כהונתו והעברה מכהונה הארצית לפי הצעת ראש הלשכה.

(ב) המנהל הכללי ימונה לתקופה של ארבע שנים, וניתן להאריך את כהונתו לתקופת כהונה אחת נוספת, בלבד.

(ג) המועצה הארצית רשאית לקבוע כי המנהל הכללי יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו, לאחר שניתנה לו הזדמנות לטעון טענותיו לעניין זה.

(ד) חדל המנהל הכללי לכהן, תמנה המועצה הארצית מנהל כללי אחר במקומו, בתוך 60 ימים, לפי הוראות סעיף קטן (א).

(א) המנהל הכללי אחראי לניהול השוטף של ענייני הלשכה, בהתאם להנחיות ראש הלשכה בכפוף להחלטות המועצה הארצית כאמור בסעיף 8(ג), ויהיו נתונות לו הסמכויות הנדרשות לשם כך, לרבות הסמכות לנהל את כלל העובדים בלשכה.

תפקיד המנהל הכללי וסמכויותיו

(ב) המועצה הארצית רשאית להפעיל סמכות מסמכויות המנהל הכללי או להסמיך עובד מעובדי הלשכה להפעילן במקומו, למעט הסמכויות לפי סעיפים 40(א), 69(ג) ו-93(ב), בהתקיים אחד מאלה:

(1) המועצה הארצית החליטה להגביל או לסייג את הסמכות כאמור לעניין מסוים;

(2) המועצה הארצית הורתה למנהל הכללי כיצד לפעול לעניין מסוים והוא לא קיים את ההוראה כאמור.

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיפים 19 א עד 19 ג המוצעים

בהתאם להמלצות ועדת פרוקציה, מוצע להסדיר בחוק הלשכה את תפקידו של המנהל הכללי של הלשכה. בהקשר זה מוצע, בין השאר, לקבוע כי המנהל הכללי יתמנה בידי המועצה הארצית, לפי הצעת ראש הלשכה וכי תקופת כהונתו של המנהל הכללי תהיה בת ארבע שנים, עם אפשרות להאריכה בארבע שנים נוספות (סעיף 19 א המוצע). הסדר זה מאפשר, מצד אחד, לנצל את ניסיונו הנצבר של המנהל בתקופת כהונתו הראשונה, ומצד שני, מבטיח חלופה באיזו התפקיד.

לפעילות תקינה של תאגיד בשל היותם שומרי סף: רואה חשבון מבקר, יועץ משפטי וכן מבקר פנימי (אשר אף כי מוסדר בחוק כיום נדרשים תיקונים בהוראות החלות לגביו) (להלן – בעלי תפקידים).

ההוראות המוצעות בהקשר זה הן ברוח ההסדרים שהוצעו במסגרת תזכיר חוק התאגידים הציבוריים, התשע"ג-2013.

בעלי התפקידים יוסדרו בסימן ב' בפרק השני, שעניינו בעלי תפקידים בלשכה.

(א) המנהל הכללי יודיע לראש הלשכה, בלא דיחוי, על כל עניין מהותי בלשכה הנוגע לתפקידיה; היה העניין חורג או עשוי לחרוג מקביעת המועצה הארצית לפי סמכותה, יזמן ראש הלשכה, בלא דיחוי, ישיבה של המועצה הארצית ויביא לפניה את ההודעה.

(ב) המנהל הכללי ימסור למועצה הארצית דוח על הפעילות השוטפת של הלשכה, במועדים שקבעה לכך המועצה הארצית.

(א) לראש חשבון מבקר 219. לראש חשבון מבקר, לראש חשבון מבקר, שימונה בידי המועצה הארצית, לפי המלצת ועדת המינויים.

(ב) רואה חשבון מבקר ימונה לתקופה של שבע שנים בלבד.

(ג) המועצה הארצית, לפי המלצת ועדת המינויים, רשאית לקבוע כי רואה החשבון המבקר יחדל לכהן לפני תום כהונתו, לאחר שניתנה לו הזדמנות לטעון את טענותיו לעניין זה.

(ד) רואה החשבון המבקר יבקר את הדוחות הכספיים של הלשכה ויחווה את דעתו עליהם (בסעיף זה – פעולת ביקורת).

(ה) רואה החשבון המבקר יהיה בלתי תלוי בלשכה, בין במישרין ובין בעקיפין; שר המשפטים רשאי לקבוע הוראות בדבר אי-תלות של רואה חשבון מבקר, לרבות הוראות בדבר אי-תלות של רואי חשבון השותפים בשותפות שהיא רואה החשבון המבקר או בדבר אי-תלות של רואי חשבון שהם בעלי המניות בחברת רואי חשבון שהיא רואה החשבון המבקר.

(ו) בוצעה פעולת ביקורת בעת שהיו יחסי תלות לפי הוראת סעיף קטן (ב), תבוצע פעולת ביקורת נוספת בידי רואה חשבון מבקר אחר, אלא אם כן במועד שבו נודע הדבר למועצה הארצית חלפו חמש שנים מן המועד שבו בוצעה פעולת הביקורת כאמור.

ד ב ר י ה ס ב ר

סמכויותיו לעניין מסוים או אם הורתה למנהל הכללי כיצד לפעול לעניין מסוים והוא לא קיים את הוראתה.

לסעיף 119 המוצע

בהתאם להמלצות ועדת פרוקציה, מוצע לקבוע בחוק הלשכה חובת מינוי של רואה חשבון מבקר. חובה זו תעגן את השימוש בכלי הביקורת החשבונאית ככלי המשרת את חברי הלשכה, בדומה לחובה החלה על חברות, ומעוגנת בסעיף 154 לחוק החברות. בהעדר מוסד של אסיפה כללית בלשכה, מוצע לקבוע כי הוא ימונה על ידי המועצה הארצית, לפי המלצת ועדת המינויים שהוקמה לפי סעיף 118 לחוק הלשכה (להלן – ועדת המינויים). בנוסף, מוצע לקבוע הוראות בנוגע לאי תלותו של רואה החשבון המבקר בלשכה, בדומה להוראות סעיפים 160 ו-161 לחוק החברות. לצורך מילוי תפקידו, מוצע להעניק לרואה החשבון המבקר את הסמכויות הקיימות לרואה חשבון מבקר בחברה לפי

עוד מוצע לקבוע בסעיף האמור כי המועצה הארצית תהא רשאית לקבוע כי המנהל הכללי יחדל לכהן לפני תום כהונתו לאחר שניתנה לו הזדמנות לטעון טענותיו לעניין זה. מוצע כי אם חדל המנהל הכללי לכהן, ימונה מנהל כללי אחר במקומו בתוך שישים ימים.

כמו כן מוצע לקבוע בסעיף 119 המוצע, כי המנהל הכללי יהיה אחראי לניהול השוטף של ענייני הלשכה, בכפוף להחלטות המועצה הארצית ובהתאם להנחיות ראש הלשכה. זאת, בדומה להוראות סעיף 120 לחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן – חוק החברות), המכפיף את המנהל הכללי לדירקטוריון ולהנחיותיו.

מוצע לקבוע בסעיף 119(ב) המוצע, באילו מצבים רשאית המועצה הארצית להפעיל את סמכויות המנהל הכללי או להסמיך עובד מעובדי הלשכה להפעיל במקומו: אם החליטה המועצה הארצית להגביל או לסייג את

(ז) רואה החשבון המבקר רשאי לעיין, בכל עת, במסמכי הלשכה הדרושים לו לצורך מילוי תפקידו, ולקבל הסברים לגביהם.

(ח) רואה החשבון המבקר רשאי להשתתף בכל ישיבה של המועצה הארצית או של ועדה מוועדותיה שבה דנים בדוחות הכספיים שלגביהם ביצע פעולת ביקורת, או בישיבת המועצה הארצית המתכנסת לפי סעיף קטן (יא).

(ט) רואה החשבון המבקר חייב, על אף כל דין אחר, למסור למועצה הארצית ולשר המשפטים, לפי דרישתם, ידיעות על ענייני הלשכה, לערוך בלשכה ביקורת מיוחדת ולמסור להם דוח על תוצאותיה.

(י) נודע לרואה החשבון המבקר אגב פעולת ביקורת, על ליקויים מהותיים בבקרה החשבונאית של הלשכה, ידווח על כך, בלא דיחוי, לשר המשפטים, לראש הלשכה ולחברי המועצה הארצית.

(יא) הודיע רואה החשבון המבקר על ליקויים כאמור בסעיף קטן (ב), יזמן ראש הלשכה, בלא דיחוי, ישיבת מועצה ארצית לדיון בנושאים שהובאו לידיעתו.

(יב) רואה החשבון המבקר אחראי כלפי הלשכה לאמור בחוות דעתו לגבי הדוחות הכספיים; אין באמור בסעיף קטן זה כדי למנוע קיומה של אחריות של רואה החשבון המבקר לפי כל דין.

(א) ללשכה יהיה יועץ משפטי, אשר יהיה עובד הלשכה וימונה בידי המועצה הארצית, לפי המלצת ועדת המינויים.

(ב) היועץ המשפטי ימונה לתקופה של שבע שנים בלבד.

(ג) המועצה הארצית, לפי המלצת ועדת המינויים, רשאית לקבוע כי היועץ המשפטי יחדל לכהן לפני תום כהונתו, לאחר שניתנה לו הזדמנות לטעון את טענותיו לעניין זה.

יועץ משפטי

ד ב ר י ה ס ב ר

אחראי כלפי התאגיד הציבורי והרשות לאמור בחוות דעתו ובדוחות הכספיים, ואין בכך לגרוע מאחריותו לפי כל דין. זאת, בדומה להוראת סעיף 170 לחוק החברות.

לסעיף 19 המוצע

הן מבקר המדינה (דוח ביקורת 2011) והן ועדת פרוקציה הצביעו על חשיבות מינויו של יועץ משפטי פנימי, קבוע ובשכר, שילווה את ביצוע משימותיה של הלשכה בייעוץ משפטי שוטף. לפיכך, מוצע לקבוע חובה למנות יועץ משפטי "פנימי" שיהיה עובד הלשכה ותקופת כהונתו תהיה בת שבע שנים, בלא אפשרות הארכה. מוצע כי היועץ המשפטי ימונה בידי המועצה הארצית, לפי המלצת ועדת המינויים.

סעיף 168 לחוק החברות, שהן: לעיין במסמכי התאגיד הציבורי, לקבל הסברים על אודותיהם ולהשתתף בישיבות המועצה כאשר זו דנה בדוחות הכספיים או כשהיא דנה בליקויים שנודעו למבקר אגב הביקורת. עוד מוצע כי על רואה החשבון המבקר של הלשכה תחול חובת דיווח למועצה הארצית ולשר על פי דרישה, בדומה להוראות סעיף 45 לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975. בהמשך לכך מוצע להחיל על רואה חשבון מבקר חובת דיווח כאשר נודע לו, אגב פעולת ביקורת, על ליקויים מהותיים בבקרה החשבונאית של תאגיד ציבורי. משדווח ליקוי מהותי כאמור, מחויב ראש הלשכה לזמן דיון על כך ללא דיחוי. זאת, בדומה לקבוע בסעיף 169 לחוק החברות. מוצע במסגרת הסעיף להבהיר כי רואה חשבון מבקר

- (א) ללשכה יהיה מבקר פנימי, אשר יהיה עובד הלשכה וימונה בידי המועצה הארצית, לפי המלצת ועדת המינויים.
- (ב) המבקר הפנימי ימונה לתקופה של שבע שנים בלבד.
- (ג) המבקר הפנימי יהיה כפוף למועצה הארצית ויגיש לה את דוחותיו והמלצותיו.
- (ד) הוראות חוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992² (בסעיף זה – חוק הביקורת הפנימית), יחולו, בשינויים המחויבים ובשינויים אלה:

- (1) על אף האמור בסעיף 5(ד) לחוק הביקורת הפנימית, המועצה הארצית תהיה הממונה על המבקר הפנימי;
- (2) בלי לגרוע מהוראות סעיף 6 לחוק הביקורת הפנימית, המבקר הפנימי יגיש גם לוועדת הביקורת דין וחשבון על ממצאיו, ובכלל זה דין וחשבון שנתי;
- (3) על אף הוראות סעיף 7(א) לחוק הביקורת הפנימית, המבקר הפנימי יגיש לוועדת הביקורת הצעה לתכנית עבודה שנתית או תקופתית, שהוכנה בהתייעצות עם המנהל הכללי, לצורך בחינתה לפי סעיף 10א(ב)(4); ועדת הביקורת תגיש את תכנית העבודה לאישור המועצה הארצית בצירוף הערותיה והמלצותיה והמועצה תאשרה בשינויים הנראים לה;
- (4) בלי לגרוע מהוראות סעיף 7(ב) לחוק הביקורת הפנימית, רשאית המועצה הארצית, לפי המלצת ועדת הביקורת, בשים לב לתכנית העבודה המאושרת, להטיל על המבקר הפנימי משימות של ביקורת פנימית נוספות על הקבועות בתכנית העבודה;

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 119 המוצע

בשנת 1995, בעקבות המלצותיה של ועדה ציבורית בראשות שופט בית המשפט העליון (בדימוס) יעקב מלץ, תוקן חוק הלשכה ונקבע בו, בסעיף 18א, כי ללשכה יהיה מבקר פנים, אשר יהיה חלק ממוסדות הלשכה (המפורטים בסעיף 6 לחוק). וזו לשונו של סעיף 18א לחוק הלשכה:

"מבקר הלשכה

18א. (א) ללשכה יהא מבקר פנימי, והוא ייבחר על ידי המועצה הארצית בבחירות חשאיות לתקופת כהונה שלא תפחת מחמש שנים; לענין חוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992, יראו כאילו הלשכה היא גוף ציבורי כמשמעותו בחוק האמור.

(ב) מי שביחרו כמבקר שתי תקופות כהונה לא יהיה כשיר להיבחר לכהונה נוספת."

בעקבות ההסדר בחוק הלשכה אף גובש "נוהל הביקורת הפנימית בלשכת עורכי הדין" בשנת 1997, המפרט את תפקידי הביקורת הפנימית והמבקר הפנימי בלשכה. עם זאת, עד לאחרונה פעל בלשכה מבקר פנימי במשרה חלקית בלבד ובהתנדבות, ורק לאחרונה מונתה ללשכה מבקרת פנימית במשרה מלאה ובשכר. מבקר המדינה (דוח ביקורת 2011) עמד על הצורך במינוי מבקר פנימי ללשכה שיפעל במשרה מלאה ותמורת שכר, ויבחן את תקינות פעולות הלשכה וממלאי התפקידים בה, מבחינת שמירה על החוק, על טוהר מידות, על נוהל תקין ועל חסכון ויעילות. ועדת פרוקציה הצטרפה להמלצת המבקר לעניין המבקר הפנימי בלשכה.

בהתאם לכך, מוצע בסעיף 18 להצעת החוק למחוק את סעיף 18א לחוק הלשכה המסדיר את תפקיד מבקר הלשכה ולהרחיב את ההסדר המתייחס למבקר הפנימי של הלשכה בסעיף 119 המוצע. זאת, תוך השמטת מבקר

³ ס"ח התשי"ח, עמ' 191.

(5) לא תופסק כהונתו של המבקר הפנימי לפי סעיף 12(א)(3) לחוק הביקורת הפנימית, אלא לפי המלצת ועדת המינויים.

תנאי כשירות 119. כשיר להתמנות למנהל הכללי, לרואה חשבון מבקר, ליועץ משפטי או למבקר פנימי, מי שמתקיימים לגביו כל אלה:

(1) הוא לא הורשע בעבירה שמפאת חומרתה, מהותה או נסיבותיה אין הוא ראוי, לדעת ועדת המינויים, לכהן כמנהל הכללי של הלשכה, כרואה חשבון מבקר, כיועץ משפטי או כמבקר פנימי שלה, לפי העניין, ולא תלוי ועומד נגדו כתב אישום בעבירה כאמור;

(2) הוא לא הורשע בעבירת משמעת לפי כל דין שמפאת חומרתה, מהותה או נסיבותיה אין הוא ראוי, לדעת ועדת המינויים, לכהן כמנהל הכללי של הלשכה, כרואה חשבון מבקר, כיועץ משפטי או כמבקר פנימי שלה, לפי העניין, ולא תלויה ועומדת נגדו קובלנה בעבירת משמעת כאמור.

הפסקת כהונה בשל הרשעה 119ח. על אף האמור בסעיפים 19א(ג), 19ד(ג), 19ה(ג) ו-19ו(ד), המנהל הכללי, רואה החשבון המבקר, היועץ משפטי או המבקר הפנימי יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו, אם הורשע בעבירה או בעבירת משמעת כאמור בסעיף 119(1) או (2).

השעיה מכהונה 119ט. הוגש נגד המנהל הכללי, רואה החשבון המבקר, היועץ משפטי או המבקר הפנימי, כתב אישום בעבירה כאמור בסעיף 119(1) או הוגשה נגדו קובלנה כאמור בסעיף 119(2), יושעה מתפקידו עד למתן פסק דין בעניינו.

22. בסעיף 25א(ב) לחוק העיקרי, בפסקה (5), במקום "שיקבע הועד המרכזי של הלשכה" תיקון סעיף 25א יבוא "שתקבע המועצה הארצית".

ד ב ר י ה ס ב ר

את הוראות חוק הביקורת הפנימית, בהתאמות הנדרשות לאור מבנה הלשכה.

לסעיף 119 המוצע

בהתייחס לכל בעלי התפקידים, מוצע לקבוע כי תנאי כשירות לכהונתם יהיה העדר עבר פלילי או משמעותי (לרבות אם תלויים ועומדים כנגדם כתב אישום או קובלנה) אשר בהתחשב בו אין הם ראויים לכהן בתפקיד.

לסעיפים 119 ו-119ט המוצעים

לפי המוצע, אם הורשע בעל תפקיד בלשכה בעבירות כאמור בסעיף 119 תוך כדי כהונה, יחדל בעל התפקיד לכהן לפני תום תקופת כהונתו, ואם הוגשו נגדו כתב אישום או קובלנה בעבירות כאמור, יושעה מתפקידו עד למתן פסק דין בעניינו.

הלשכה מרשימת מוסדות הלשכה שבסעיף 6 לחוק הלשכה ומיקומו במסגרת בעלי התפקידים בלשכה.

במסגרת הסעיף המוצע, מוצע להותיר את החובה כי ללשכה יהיה מבקר פנימי, ומוצע לקבוע כי הוא יהיה עובד הלשכה. כמו כן, מוצע לקבוע למבקר הפנימי תקופת כהונה בת שבע שנים, בלא אפשרות הארכה, במקום תקופת כהונה שלא תפחת מחמש שנים המופיעה בחוק כיום.

לפי החוק הקיים, מבקר פנימי נבחר בבחירות חשאיות בידי המועצה הארצית. מוצע להחליף את בחירתו של המבקר הפנימי במינוי על ידי המועצה הארצית, בדומה לאופן המינוי המקובל של מבקר פנימי בתאגידים ציבוריים, כאשר המינוי יהיה לפי המלצת ועדת המינויים. כמו כן, מוצע לקבוע כי המבקר הפנימי יהיה כפוף למועצה הארצית ואליה יגיש את דוחותיו והמלצותיו. מוצע להחיל

- תיקון סעיף 30 23. בסעיף 30 לחוק העיקרי, בפסקה (1), במקום "קובלנה של ועד מחוזי" יבוא "תלונה של נציב הפיקוח על ההתמחות שמונה לפי סעיף 34א, ועדת אתיקה מחוזית".
- הוספת סעיף 34א 24. אחרי סעיף 34 לחוק העיקרי יבוא:
- "נציב הפיקוח על 34א. (א) שר המשפטים, לאחר התייעצות עם המועצה הארצית, ההתמחות
ימנה שופט בדימוס לנציב הפיקוח על ההתמחות (בפרק זה – הנציב).

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיפים 26 עד 34: שינויים בנושא מתכונת ההסמכה – כללי**
- לצד השינויים המוצעים בהתייחס למבנה הלשכה ומוסדותיה, ניהולה הכספי ובעלי התפקידים בה, מוצעים גם תיקוני החקיקה שלהלן בנושא הפיקוח על ההתמחות ומתכונת הבחינות שבסיומה. תיקונים אלה מוצעים בעקבות המלצות ועדת גרסטל אשר הוגשו כאמור לשר המשפטים מר מאיר שטרית במאי 2002, בהמשך לתזכירי החוק שגובשו לאורן של המלצות (תזכיר חוק לשכת עורכי הדין (תיקון – שינויים במתכונת ההסמכה), התשס"ו-2005 ותזכיר חוק לשכת עורכי הדין (תיקון – שינויים במתכונת ההסמכה), התש"ע-2010). וכן בעקבות סיכום עבודת צוות לשמירה על איכות מקצוע עריכת הדין אשר כונס במשרד המשפטים בחודש ספטמבר 2011 לבקשת שר המשפטים הפרופ' יעקב נאמן, בראש הצוות כאמור עמד מנכ"ל משרד המשפטים הר"ר גיא רוטקופף (להלן – צוות רוטקופף). סיכום עבודת הצוות הוגש לשר המשפטים ביום י"א בכסלו התשע"ג (25 בנובמבר 2012).
- על פי המצב הקיים, תקופת ההתמחות לקראת הסמכה בעריכת דין היא שנה אחת. בסיומה של ההתמחות נערכת בחינת ההסמכה בעריכת דין. בחינות אלה מורכבות מבחינה בכתב ובחינה בעל-פה.
- הבחינה בכתב נערכת במתכונת של בחינת רבי-ברירה ומורכבת ממאה שאלות. נושאי הבחינה מוכתבים על ידי תקנות לשכת עורכי הדין (סדרי בחינות בדיני מדינת ישראל ובמקצועות מעשיים), התשכ"ג-1962, ומוגבלים בהתאם להוראת סעיף 38א(4) לחוק הלשכה כפי משמעותה המקובלת (ראה על כך להלן) לתחומי המשפט הדיוני דוגמת סמכויות בתי המשפט, סדרי דין וראיות.
- צירופי הנושאים והפיכתם לפרקים כמו גם קביעת שאלון הבחינה נעשים בידי ועדה בוחנת בהרכב של שלושה שופטים, שלושה עורכי דין מן המגזר הציבורי ושלושה עורכי דין מן המגזר הפרטי. הבחינה בעל-פה נערכת בפני ועדה בוחנת בהרכב של שופט, המכהן כיושב ראש, עורך דין מן המגזר הציבורי ועורך דין מן המגזר הפרטי.
- דוח ועדת גרסטל כלל המלצות על שורה של שינויים במתכונת ההסמכה בעריכת דין, שעיקרם בתמצית הם:
- (1) הארכת תקופת ההתמחות לתקופה של שנה ומחצה, כאשר במהלך ששת החודשים הראשונים להתמחות יהא על המתמחה ליטול חלק בקורס מעשי למתמחים שעל
- עריכתו המליצה הוועדה. הקורס ייערך במתכונת של קורס חובה במהלך מחצית השנה הראשונה של ההתמחות. בד בבד עם ההמלצה להאריך את תקופת ההתמחות וכדי לסייע לכך שההתמחות תשיג את יעדיה, המליצה הוועדה על ביסוס מערך הפיקוח שמקימת הלשכה כיום תוך שיועמד בראשו שופט בדימוס, וכן כי ימונה נציב קבילות מתמחים, שופט בדימוס, וסמכויותיו יוגדרו בחקיקה;
- (2) המרת מודל הבחינה הנוהג כיום כמתואר לעיל במודל דו-שלבי שיכלול מבחן ידע בשיטת רבי-ברירה, אשר ייערך בסיומו של קורס מעשי למתמחים שעל עריכתו המליצה הוועדה, ומבחן פתוח של הערכת ביצוע – ניתוח מקרה שיתקיים בסיום ההתמחות. הקורס המעשי ייערך במתכונת של קורס חובה במהלך מחצית השנה הראשונה של ההתמחות;
- (3) שינויים בהרכב הוועדה הבוחנת, עיגונם בחקיקת משנה של הליכי ההשגה והערעור על תוצאות הבחינה וכן שיכלול ההסדר בהתייחס להתאמת הבחינה לאנשים עם מוגבלויות. הסדר כאמור קבוע כיום בתקנה 108 לתקנות לשכת עורכי הדין (סדרי בחינות בדיני מדינת ישראל ובמקצועות מעשיים), התשכ"ג-1962.
- ועדת גרסטל המליצה במסגרת הדין וחשבון שלה, על קידום המלצותיה כמקשה אחת ובהתאם הופצו כאמור בשנת 2005 ובהמשך בשנת 2010 תזכירי החוק המוזכרים לעיל, אשר התבססו על המלצותיה כמכלול. אלא שהניסיון לקדם את המלצות כמקשה אחת עורר קשיים שונים.
- בחודש ספטמבר 2011 כונס כאמור במשרד המשפטים צוות רוטקופף, אשר בחן את החלופות האפשריות לשמירה על איכות מקצוע עריכת הדין וגישב המלצות ליישום.
- בהמשך להמלצות הצוות, מתמקדים התיקונים המוצעים בהצעת חוק זו בנושאי הפיקוח על ההתמחות, מתכונת הבחינה והרכב הוועדה הבוחנת העורכת את הבחינות בכתב.

סעיפים 23 ו-24

על פי סעיף (1) לחוק לשכת עורכי הדין, מוטל על לשכת עורכי הדין, בין השאר, התפקיד של פיקוח על ההתמחות. בהתאם לכך מפעילה לשכת עורכי הדין מערך פיקוח המוצא ביטוי בכללי לשכת עורכי הדין (רישום מתמחים ופיקוח על התמחות), התשכ"ב-1962, ובנהלים משלימים.

- (ב) תקופת כהונתו של הנציב תהיה ארבע שנים, וניתן למנות לתקופות כהונה נוספות של ארבע שנים כל אחת, ולא יותר משלוש תקופות כהונה רצופות.
- (ג) שכרו של הנציב ימומן מתקציב הלשכה.
- (ד) הנציב –

- (1) יעמוד בראש מערך הפיקוח על ההתמחות על הלשכה לפי חוק זה, וייעץ ללשכה בעניינים הנוגעים לפיקוח על ההתמחות;
- (2) יברר תלונות של מתמחה או מי שהיה מתמחה, הרואה את עצמו נפגע בשל התנהגות מאמנו במסגרת מילוי תפקידו כמאמן או בשל תנאי התמחותו.
- (ה) מצא הנציב ליקויים בתפקודו של מאמן, רשאי הוא, לאחר שנתן למאמן הזדמנות לטעון את טענותיו –
- (1) להורות כי אותו מאמן לא יורשה לאמן מתמחים לתקופה שיקבע ושלא תעלה על שמונה עשר חודשים; הנציב יקבע את מועד תחילתה של התקופה כאמור, והוא רשאי לקצר את התקופה אם הוכח להנחת דעתו כי תוקנו הליקויים;
- (2) להמליץ לכל גורם מוסמך לנקוט אמצעים מתאימים נגד מאמן כאמור או לפעול לתיקון הליקויים שמצא.

ד ב ר י ה ס ב ר

על ההתמחות, מוצע גם להעניק לנציב סמכות להורות כי מאמן לא יהיה רשאי לאמן מתמחים למשך תקופה שיקבע. בשונה מסמכות הלשכה לבטל אישור לאמן, לפי הוראות סעיף 30 לחוק הלשכה, סמכות הנציב המוצעת לפי סעיף זה, היא להשהות באופן זמני את תפקודו של מאמן כמאמן.

כמו כן, הסמכות חלה על כל מי שרשאי לאמן מתמחים לפי סעיף 29(א), ובכלל זה שופטים המורשים לאמן מכוח סעיפים 29(א)(1) עד (3) לחוק הלשכה וחברי לשכה המשמשים בתפקיד מתפקידי השירות המשפטי כמפורט בצו לשכת עורכי הדין (תפקידי השירות המשפטי), התשכ"ב-1962, המורשים לאמן מכוח סעיף 29(א)(5) לחוק הלשכה. לעומת זאת, ביטול האישור לאמן על ידי הלשכה נוגע רק לעורכי דין המאמנים מכוח אישור שניתן להם על ידי הלשכה לפי סעיף 29(א)(4) לחוק הלשכה.

במקביל, מוצע כי הנציב יהיה רשאי להמליץ לכל בעל סמכות לנקוט צעדים נגד מאמן, או לפעול לתיקון ליקויים שמצא, ובכך לאפשר לנציב להמליץ על נקיטת הליכי משמעת או אף הליכים פליליים במקרה הצורך. עוד מוצע כי הנציב יגיש לשר המשפטים וללשכה דין וחשבון שנתי על פעולותיו, וכי שר המשפטים יהיה רשאי, לאחר התייעצות עם המועצה הארצית, לקבוע הוראות נוספות בדבר סמכויות הנציב, דרכי פעולתו ותנאי שירותו.

ועדת גרסטל שנדרשה לנושא הפיקוח על ההתמחות המליצה על ביסוס מערך הפיקוח שמקימת הלשכה כיום בהתאם לכללים האמורים אשר בראשו יעמוד שופט בדימוס, וכן כי ימונה נציב קבילות מתמחים, שופט בדימוס, וסמכויותיו יוגדרו בחקיקה.

כדי לבסס את מערך הפיקוח על ההתמחות שמקימת הלשכה כיום ולסייע לכך שההתמחות תשיג את יעדיה, מוצע בסעיף 24 להצעת החוק, לקבוע בסעיף 34 לחוק הלשכה כנוסחו המוצע, כי בראש מערך הפיקוח על ההתמחות יעמוד שופט בדימוס, אשר יכהן כנציב הפיקוח על ההתמחות (להלן – הנציב) ובמסגרת תפקידו אף ייעץ ללשכה בעניינים עקרוניים בהתייחס לפיקוח על ההתמחות. כדי להבטיח את איתנותו, מוצע כי הנציב ימונה בידי שר המשפטים, לאחר התייעצות עם המועצה הארצית, הגם שהפעלתו תמומן מתקציב הלשכה.

עוד מוצע להגדיר את סמכויות הפיקוח של הנציב ביחס לכלל היבטי ההתמחות, לרבות אופי העבודה המוטלת על המתמחה ותנאי העסקתו.

לצד הפיקוח היוזם, מוצע כי הנציב יוסמך לברר תלונות של מתמחה או מי שהיה מתמחה, הרואה את עצמו נפגע בשל התנהגות מאמנו במסגרת מילוי תפקידו כמאמן או בשל תנאי התמחותו. במסגרת חיווק הפיקוח

(ו) הנציב יודיע ללשכה על הפעלת סמכותו לפי סעיף קטן (ה)1 או (2).

(ז) במילוי תפקידיו לפי סעיף זה רשאי הנציב להתייחס לכלל היבטי ההתמחות, לרבות סוג העבודה המוטלת על המתמחה ותנאי העסקתו.

(ח) הנציב יגיש לשר המשפטים וללשכה דין וחשבון שנתי על פעולותיו לפי סעיף זה.

(ט) שר המשפטים רשאי, לאחר התייעצות עם המועצה הארצית, לקבוע הוראות נוספות בדבר סמכויות הנציב, דרכי פעולתו ותנאי שירותו.

(י) אין באמור בסעיף זה כדי לגרוע מהסמכות להגיש נגד מאמן תלונה כאמור בסעיף 30(1) או קובלנה לפי סעיף 63.

תיקון סעיף 38 25. בסעיף 38(א) לחוק העיקרי, במקום "בבחינות הלשכה במקצועות מעשיים" יבוא "בבחינות הלשכה להסמכה בעריכת דין".

26. בסעיף 40 לחוק העיקרי –

(1) האמור בו יסומן "(א)", ובו, אחרי "הבחינות לפי סעיף 38 יהיו" יבוא "אם הן נערכות בעל-פה" ואחרי "ועדה בוחנת תורכב" יבוא "בידי המנהל הכללי של הלשכה או בידי עובד בכיר של הלשכה שהוא הסמיכו לכך דרך כלל או לעניין מסוים";

ד ב ר י ה ס ב ר

כך או אחרת, הרחבת הבחינה לתחום הדין המהותי מחייבת את תיקונו של סעיף 38(א) לחוק הלשכה שבנוסחו כיום קובע כי "בתום תקופת ההתמחות על המועמד לחברות בלשכה להיבחן בבחינות הלשכה במקצועות מעשיים; ...". זאת, נוכח הפרקטיקה המושרשת ולפיה המונח "מקצועות מעשיים" מוגבל לבחינות בתחום המשפט הדיוני.

לפיכך וכדי להניח את התשתית החקיקתית למעבר למתכונת בחינה הכוללת גם את תחום המשפט המהותי, מוצע בסעיף 25 להצעת החוק לשנות את נוסח סעיף 38(א) לחוק הלשכה כך שידבר על "בחינות הלשכה להסמכה בעריכת דין". כך יהיה ניתן להביא באמצעות תיקון תקנות לשכת עורכי הדין (סדרי בחינות בדיני מדינת ישראל, באתיקה מקצועית החלה על עורכי דין זרים ובמקצועות מעשיים), התשכ"ג-1962, לשינוי במתכונת הבחינה כפי שיוחלט.

סעיף 26

סעיף 40 לחוק קובע כי הבחינות במקצועות מעשיים יהיו בפני ועדה בוחנת של שלושה שהם: שופט, המשמש כיושב ראש, ושני עורכי דין, מהם אחד חבר השירות המשפטי. ועדות בוחנות קיימות הן לעניין הבחינה בעל-פה והן לעניין הבחינה בכתב. במהלך השנים חלו שינויים בהרכב הוועדה הבוחנת לעניין הבחינה בכתב תוך שנשמר האיזון הקבוע בסעיף 40 לחוק הלשכה. כיום מונה הוועדה הבוחנת תשעה חברים: שלושה שופטים, שלושה עורכי דין מהמגזר הפרטי ושלושה עורכי דין מהשירות הציבורי.

לצד עיגון מעמדו של הנציב בסעיף 34א לחוק הלשכה, מוצע בסעיף 23 להצעת החוק לתקן את סעיף 30(1) לחוק הלשכה כך שגם לנציב יינתן מעמד להביא לכך שהלשכה תבטל אישור לאמן.

אגב כך, מוצע להחליף את המונח "קובלנה" שבו נוקט סעיף 30(1) לחוק הלשכה במונח "תלונה", כדי להבהיר כי אין המדובר בהקשר זה בקובלנה משמעית.

סעיף 25

כאמור לעיל המליצה ועדת גרסטל כי בחינת ההסמכה בסיום ההתמחות תיערך על דרך של בחינת הערכת ביצוע – ניתוח מקרה. זאת, לצד המלצתה על עריכת בחינת ידע במתכונת של בחינת רבי-כירה בתום הקורס המעשי – במקום הבחינה בכתב הנערכת במתכונת של בחינת רבי-כירה והבחינה בעל-פה הנערכת בעקבותיה שעליה מתחה הוועדה ביקורת (עמ' 28 לדו"ח הוועדה). בחינת ניתוח המקרה תיערך כבחינה פתוחה ותתייחס הן לתחום המשפט המהותי והן לתחום המשפט הדיוני (עמ' 31-32 לדו"ח הוועדה).

צוות רוטקופף מצדו הציע, כי הבחינה בכתב בסיום תקופת ההתמחות תכלול שאלות מתחום הדין המהותי, ובכלל זה הוראות חוק ופסיקה, וכן שאלות מתחום הדין הדיוני, תוך שתיערך בחינה מחודשת של הנושאים הנבחרים במסגרת הדין הדיוני. זאת תוך שמתכונת הבחינה תישאר מתכונת של בחינת רבי-כירה (בשל קשיים שונים עקרוניים ומעשיים שמעורר מבחן פתוח). בנוסף, הומלץ לבטל את הבחינה בעל-פה.

(2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) הבחינות לפי סעיף 38 ייערכו, אם הן נערכות בכתב, בידי ועדה בוחנת של תשעה חברים שימנה שר המשפטים (בסעיף זה – ועדה בוחנת בכתב), ואלה חבריה:

(1) שלושה שופטים, שימונו בהסכמת נשיא בית המשפט העליון;

(2) ארבעה עורכי דין, מהם שניים חברי השירות המשפטי;

(3) שני חברי הסגל האקדמי של מוסדות מוכרים להשכלה גבוהה כמשמעותם בחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958³, שתחום התמחותם הוא משפטים.

(ג) מינוי חברי הוועדה הבוחנת בכתב המנויים בסעיף קטן (ב)(2) ו-(3), יהיה לאחר התייעצות עם המועצה הארצית.

(ד) שר המשפטים ימנה את יושב ראש הוועדה הבוחנת בכתב, מבין חברי הוועדה שמונו לפי סעיף קטן (ב)(1).

(ה) חברי הוועדה הבוחנת בכתב ימונו לתקופה של ארבע שנים, וניתן לחזור ולמנותם לתקופות כהונה נוספות.

(ו) לצורך ביצוע תפקידה לפי סעיף זה, תמנה הוועדה הבוחנת בכתב או ועדת משנה שהיא הסמיכה לעניין זה מבין חבריה, חבר בוחנים לחיבור שאלות הבחינה ולבדיקתן; הכשירות להיכלל בחבר הבוחנים תיקבע בתקנות."

27. בסעיף 69(ג) לחוק העיקרי, במקום "ובעתון שקבע הועד המרכזי" יבוא "באתר האינטרנט של הלשכה ובעיתון שקבע המנהל הכללי".

28. בסעיף 82 לחוק העיקרי, במקום "הועד המחוזי" יבוא "ועדת האתיקה המחוזית".

ד ב ר י ה ס ב ר

גורם מקצועי בתחום כתיבת שאלות רב ברירה וחובה לספק לוועדה מערך ראוי של תמיכה ובקרה עצמית).

לאחר בחינת ההצעות השונות אשר להרכב הוועדה הבוחנת לעניין הבחינות בכתב, מוצע כי היא תורכב משלושה שופטים, ארבעה עורכי דין, שניים מהמגזר הפרטי ושניים מהשירות הציבורי ומשני אנשי אקדמיה בתחום המשפטים. עוד מוצע, על בסיס המלצות ועדת גרסטל, להוסיף לסעיף 40 לחוק הלשכה הוראות שונות בהתייחס לוועדה הבוחנת לעניין הבחינות בכתב ולדרכי עבודתה.

עוד מוצע כי לצורך ביצוע תפקידה לפי סעיף זה, תמנה הוועדה הבוחנת בכתב או ועדת משנה שהיא הסמיכה לעניין זה, מבין חבריה, חבר בוחנים לחיבור שאלות הבחינה ולבדיקתן; הכשירות להיכלל בחבר הבוחנים תיקבע בתקנות. הוראה זו מוצעת על רקע המלצת ועדת גרסטל להבנות את הליך חיבור הבחינה ויצירת מאגר של כתבי שאלות, משפטים (שופטים או עורכי דין), אשר ימונו על ידי ועדת משנה לוועדה הבוחנת (לפי המלצת ועדת גרסטל תורכב ועדת המשנה האמורה משופט, עורך דין ופסיכומטריקן) ויעבירו את השאלות שיחברו לידי הוועדה הבוחנת לצורך בחינתה ולאחר מכן אישורה.

על ההרכב והתפקיד של הוועדה הבוחנת לעניין הבחינה בכתב עמד בית המשפט העליון בבג"צ 110/87 בלוי נ' שר המשפטים, פ"ד מא(2) 373, שבו ציין בית המשפט כי "בקביעת הרכבה של הועדה הבוחנת ביקש המחוקק לתת את ההכרעה בידי גוף אובייקטיבי, שעם חבריו נמנים שופט ועו"ד מהשירות הציבורי, ולא בידי מוסד ממוסדות הלשכה ... הועדה הבוחנת היא הקובעת את השאלות המרכיבות את השאלון ... הועדה הבוחנת היא גם זו הקובעת, מראש, מה התשובה הנכונה לכל שאלה" (שם), בעמ' 376 ובעמ' 378.

ועדת גרסטל שנדרשה אף לנושא הרכב הוועדה הבוחנת הציעה, במגמה לבצר את מעמדה האובייקטיבי-מקצועי של הוועדה, לעגן בחקיקה ראשית את הרכב הוועדה הבוחנת אשר תכלול שלושה שופטים, ארבעה עורכי דין, שניים מן המגזר הפרטי ושניים מהשירות הציבורי ושני פסיכומטריקנים.

צוות רוטקופף הציע אף הוא לעגן בחקיקה ראשית את הרכב הוועדה הבוחנת לעניין הבחינה בכתב אך זאת תוך שימור ההרכב כפי שהוא כיום – שלושה שופטים, שלושה עורכי דין מהמגזר הפרטי ושלושה חברי השירות המשפטי (וזאת תוך שתוטל על הוועדה הבוחנת חובת התייעצות עם

⁴ ס"ח התשנ"ו, עמ' 8; התשע"ד, עמ' 575.

- תיקון סעיף 89א .29 בסעיף 89א לחוק העיקרי –
- (1) בסעיף קטן (א), במקום "לבקשת הוועד מחוזי" יבוא "לבקשת ועדת האתיקה המחוזית";
- (2) בסעיף קטן (ב), מקום "לוועד המחוזי" יבוא "לוועדת האתיקה המחוזית";
- תיקון סעיף 89ג .30 בסעיף 89ג(ג), לחוק העיקרי, במקום "לבקשת הוועד מחוזי" יבוא "לבקשת ועדת האתיקה המחוזית".
- תיקון סעיף 93 .31 בסעיף 93 לחוק העיקרי –
- (1) בסעיף קטן (א), אחרי "המועצה הארצית" יבוא "ובאישור שר המשפטים" ובמקום "פעולותיה" יבוא "תפקידי הלשכה לפי סעיף 2 ופעולותיה לפי סעיף 3 למעט פעולות תרבות ופנאי לרווחת עורכי הדין";
- (2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:
- "(א1) דמי חבר ואגרות כאמור בסעיף קטן (א) ייקבעו בשיעור שלא יעלה על הסכום הנדרש לשם ביצוע תפקידי הלשכה לפי סעיף 2 ופעולותיה לפי סעיף 3 ובשים לב לכלל מקורות המימון העומדים לרשות הלשכה";
- (3) בסעיף קטן (ב), במקום "מחבר הוועד המרכזי שקבע ראש הלשכה באישור הלשכה" יבוא "מהמנהל הכללי של הלשכה".
- תיקון סעיף 95 .32 בסעיף 95 לחוק העיקרי –
- (1) האמור בו יסומן "(א)", ובו, אחרי "המועצה הארצית" יבוא "מדי שנה בשנה, על פי הצעת ראש הלשכה ובהתאם לנדרש לשם ביצוע תפקידי הלשכה לפי סעיף 2 ופעולותיה לפי סעיף 3 למעט פעולות תרבות ופנאי לרווחת עורכי הדין אשר ימומנו בידי המשתתפים בהן בלבד; דרך קביעת התקציב תיקבע בכללים, ובלבד שהתקציב יהיה מפורט תוך חלוקה לסעיפים על פי פעולות";

ד ב ר י ה ס ב ר

על חברי הלשכה דמי חבר ואגרות למימון תפקידי הלשכה לפי סעיף 2 לחוק הלשכה ופעולותיה לפי סעיף 3 (תוך החרגתן כאמור מכלל זה של פעולות תרבות ופנאי לרווחת עורכי הדין).

לצד החרגתן של פעולות פנאי ותרבות מן הסעיף כאמור לעיל, מוצע עוד כי החלטת המועצה הארצית להטיל על חבריה (ציבור עורכי הדין) דמי חבר ואגרות למימון פעולותיה תהא טעונה אישור של שר המשפטים. זאת, בשים לב לכך שדמי החבר הם בגדר תשלום חובה לכל דבר וענין ולפיכך מן הראוי כי יהיו נתונים גם לפיקוח חיצוני ולא רק להחלטה בלעדית של הלשכה.

לעניין זה יצוין, כי האפשרות להכפיף את החלטות המועצה הארצית בדבר הטלת דמי חבר לאישור גוף חיצוני, דוגמת שר המשפטים הממונה על ביצוע החוק, הועלתה בדוח מבקר המדינה משנת 1999 (בהתאמה למצב המשפטי החל בהקשר של הטלת אגרות על מי שאינם חברי לשכה).

עוד מוצע, בסעיף 231(2) להצעת החוק, להוסיף סעיף קטן (א1) לסעיף 93 לחוק ולפיו דמי חבר ואגרות כאמור בסעיף קטן (א) של סעיף 93 ייקבעו בשיעור שלא יעלה על הסכום ההכרחי לשם ביצוע תפקידי הלשכה לפי סעיף 2

סעיפים 31(1) ו-32 – הניהול הכספי של הלשכה
בקשר עם הניהול הכספי של לשכת עורכי הדין, מוצעים השינויים האלה:

(1) **דמי חבר (סעיף 31)** – סעיף 93 לחוק הלשכה עניינו מימון פעולות הלשכה, ובנוסחו כיום הוא קובע בסעיף קטן (א) שבו כי "הלשכה רשאית, על פי החלטת המועצה הארצית, להטיל על חבריה דמי חבר ואגרות למימון פעולותיה. החלטה כאמור תפורסם ברשומות".

בהתאם להמלצות ועדת פרוקציה, פעולות לרווחת עורכי הדין בתחומי התרבות והפנאי (דוגמת חוגים ואירועים חברתיים למיניהם) אשר אין להן זיקה למקצוע לא יהיו בסיס לגביית דמי חבר המוטלים לפי סעיף 93 כמתואר והן אף לא יתוקצבו במסגרת תקציב הלשכה הנקבע לפי סעיף 95 לחוק הלשכה (ר' על כך עוד להלן). לפי ההמלצות, הגם שמוסדות הלשכה רשאים לערוך פעילויות מסוג זה, יש להטיל את מימונן על ציבור הנהנים מהן בלבד.

בהמשך לכך מוצע בסעיף 131(1) המוצע לתקן את סעיף 93(א) לחוק הלשכה המצוטט לעיל, כך שמכלל הפעולות שמותר לפיו לממן מדמי חבר ואגרות יחרגו פעולות תרבות ופנאי לרווחת עורכי הדין. מוצע גם להבהיר כי ניתן להטיל

"(ב) קבעה המועצה הארצית את תקציב הלשכה, יוגש התקציב לשר המשפטים ולוועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת ויועמד לעיון הציבור באתר האינטרנט של הלשכה.

(ג) לא קבעה המועצה הארצית את תקציב הלשכה לפני תחילתה של שנת הכספים שאליה מתייחס התקציב, רשאית הלשכה להוציא בכל חודש, כל עוד לא נקבע התקציב כאמור, סכום השווה לחלק השנים עשר מהתקציב השנתי הקודם; הסכום האמור ייועד קודם כל לקיום תפקידי הלשכה לפי סעיף 2 והתחייבויותיה מכוח חוזים, וביתרה תשתמש הלשכה רק להפעלת שירותים ופעולות שנכללו בתקציב הקודם.

(ד) לא קבעה המועצה הארצית את תקציב הלשכה עד תום החודש הראשון שלאחר תחילתה של שנת הכספים שאליה מתייחס התקציב, יראו ביום שאחרי סיום התקופה האמורה (בסעיף קטן זה – היום הקובע) את המועצה הארצית כאילו החליטה על התפורותה לפני גמר תקופת כהונתה ועל העברת ראש הלשכה מכהונתו וייערכו בחירות מוקדמות למועצה הארצית ולראש הלשכה לא יאוחר מתום שישים ימים מהיום הקובע."

תיקון סעיף 98ד

33. בסעיף 98ד לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א), במקום "מהוועד המרכזי או ממי שהוועד המרכזי הסמיך לענין זה" יבוא "מהמועצה הארצית או ממי שהמועצה הארצית הסמיכה לענין זה";

(2) בסעיף קטן (ב), במקום "הוועד המרכזי יודיע" יבוא "המועצה הארצית תודיע", במקום "על החלטתו" יבוא "על החלטתה" ובמקום "החלטת הוועד המרכזי" יבוא "החלטת המועצה הארצית".

ד ב ר י ה ס ב ר

קביעתו של התקציב תיקבע בכללים ובלבד שהתקציב יהיה מפורט תוך חלוקה לסעיפים על פי פעולות. מובן, כי לצד המהלך של ביטול הוועדים המחוזיים יביאו גם שינויים אלה לאיחוד המינהל כספי של הלשכה כפי שהציעה ועדת פרקציה תחת ההתנהלות העצמאית שהתפתחה בניהול ענייני המחוזות (ראה עמוד 100 לרוח הוועדה).

במסגרת הרוח שהגישה, המליצה ועדת פרקציה להתייחס במסגרת סעיף 95 לנסיבות שבהן לא אושר התקציב עד לתחילת השנה שאליה הוא עתיד להתייחס. בהמשך לכך, מוצע לקבוע בסעיף 95(א) המוצע בסעיף 32(2) להצעת החוק, הסדר באשר להוצאה תקציבית מוגבלת עד לאישור התקציב, וכן מוצע לקבוע בסעיף 95(ד) כנוסחו המוצע כי אם לא יאושר תקציב הלשכה בתוך 30 ימים מתחילת שנת התקציב שאליה הוא עתיד להתייחס, ייערכו בתוך 60 ימים בחירות חדשות למוסדות הלשכה.

עוד מוצע בסעיף 95(ב) כנוסחו המוצע, מטעמים של שקיפות ובקרה, כי משיאושר התקציב בידי המועצה הארצית הוא יועמד (כהמלצת ועדת פרקציה) לעיונם של חברי הלשכה והציבור בכללותו באתר האינטרנט של הלשכה. כמו כן מוצע כי התקציב אף יובא לידיעת שר המשפטים וחברי ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת.

לחוק הלשכה ופעולותיה לפי סעיף 3 (למעט החריג הנזכר לעיל) ובשים לב לכלל מקורות המימון העומדים לרשות הלשכה.

(2) **תקציב הלשכה (סעיף 32)** – סעיף 95 לחוק הלשכה שעניינו תקציב הלשכה, קובע כי "תקציב הלשכה ייקבע על ידי המועצה הארצית; תקציבי הוועדים המחוזיים – על ידי ועדים אלה".

בשים לב להמלצתה המוזכרת לעיל של ועדת פרקציה לגבי מימון פעילויות תרבות ופנאי על ידי המשתתפים בהן בלבד ובהמשך לתיקון המוצע בסעיף 95 לחוק הלשכה, מוצע בסעיף 32(1) להצעת החוק לקבוע בסעיף 95 לחוק הלשכה שמוצע לסמנו כסעיף קטן (א) כי המועצה הארצית תקבע את תקציב הלשכה בהתאם לנדרש לשם ביצוע תפקידי הלשכה לפי סעיף 2 לחוק הלשכה ופעולותיה לפי סעיף 3, למעט פעולות בתחומי תרבות ופנאי לרווחת עורכי הדין אשר ימומנו בידי המשתתפים בהן בלבד.

עוד מוצע במסגרת סעיף 32(1) האמור ובשים לב לביטולם המוצע של הוועדים המחוזיים, כי יימחקו מסעיף 95 לחוק הלשכה המילים "תקציבי הוועדים המחוזיים – על ידי ועדים אלה". עוד מוצע לקבוע בסעיף 95 כי דרך

"(11) תשלום לחברי הוועדה הבוחנת וחבר הבחנים;

(12) תנאים נוספים לעניין כהונתם של המנהל הכללי, רואה החשבון המבקר, היועץ המשפטי או המבקר הפנימי, כמשמעותם בסימן ב' בפרק השני, ובכלל זה תנאי כשירות למינוים בנוסף לתנאים המנויים בסעיפים 19א, 19ד, 19ה ו-19ו, או הוראות בדבר דרכי פעולתו ותנאי העסקתו של כל אחד מבעלי התפקידים האמורים לרבות הוראות בדבר מילוי מקומו."

35. תיקון חוק
הסניגוריה הציבורית
בחוק הסניגוריה הציבורית, התשנ"ו-1995⁴, בסעיף 12(ד)(3), במקום "שיבחר הוועד המרכזי של לשכת עורכי הדין" יבוא "שתבחר המועצה הארצית של לשכת עורכי הדין".

36. תחילה, תחולה
והוראות מעבר
(א) (1) תחילתם של סעיפים 6, 6א, 8, 8א, 8ב, 9, 9א, 10, 10א, 11ב, 12, 12א, 16, 16ב, 18, 19א עד 19ג, 25א, 26, 27, 28, 29, 30 ו-33 לחוק העיקרי, כנוסחם בסעיפים 4 עד 12, 14, 15, 17, 19, 20 עד 22, 27 עד 30 ו-33 לחוק זה, בהתאמה, תחילתו של ביטול סעיפים 11, 11א ו-13 לחוק העיקרי כאמור בסעיפים 13 ו-16 לחוק זה, בהתאמה, ותחילתו של סעיף 12(ד)(3) לחוק הסניגוריה הציבורית כנוסחו בסעיף 35 לחוק זה, החל בבחירות הראשונות למוסדות לשכת עורכי הדין שייערכו לאחר פרסומו של חוק זה (בסעיף זה – הבחירות הראשונות).

(2) תחילתו של ביטול סעיף 18א לחוק העיקרי כאמור בסעיף 18 לחוק זה ותחילתו של סעיף 119 לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 21 לחוק זה, במועד הבחירות הראשונות או בתום תקופת כהונתו של מי שכהן כמבקר הפנימי של הלשכה לפי סעיף 18א לחוק העיקרי כנוסחו ערב ביטולו כאמור, ערב פרסומו של חוק זה, לפי המוקדם.

ד ב ר י ה ס ב ר

שייערכו לראשונה לאחר פרסומו של חוק זה (להלן – הבחירות הראשונות). כך שאותן בחירות ייערכו על בסיס שינויים אלה.

בחירות כאמור עתידות להיערך בעוד כ-4 שנים, היינו: בקיץ 2019 (הבחירות האחרונות למוסדות הלשכה נערכו ביום כ"ט בסיון התשע"ה (16 ביוני 2015) ובהתאם לחוק הלשכה ולכללי לשכת עורכי הדין (בחירות למוסדות הלשכה). התשמ"ב-1982, נערכות בחירות כאמור אחת לארבע שנים).

בשים לב לכך כי יעגון מעמדו של המנהל הכללי של הלשכה בחוק הלשכה שלוב בשינויים המבניים המוצעים, מוצע כי אף הוא ייכנס לתוקף בד בבד עם כניסתם לתוקף של השינויים המבניים במוסדות הלשכה.

עוד מוצע כי תחילתו של סעיף 119 המוצע לעניין מינויו של המבקר הפנימי של הלשכה, תהיה במועד הבחירות הראשונות או בתום תקופת כהונתו של מי שכהן כמבקר הפנימי של הלשכה לפי סעיף 18א לחוק העיקרי כנוסחו ערב ביטולו בסעיף 21 לחוק המוצע, לפי המוקדם.

לסעיף קטן (ב)

בשים לב לביטולם המוצע של הוועדים המחוזיים במסגרת השינויים המבניים במוסדות הלשכה ולמען הסר ספק, מוצע להבהיר כי המועצה הארצית אשר

סעיף 34

בהמשך למוצע בסעיף 26 להצעת החוק, מוצע לתקן את סעיף 109 לחוק הלשכה שעניינו התקנת כללים, ולהסמיך את המועצה הארצית של לשכת עורכי הדין לקבוע, באישור שר המשפטים, כללים בדבר תשלום לחברי הוועדה הבוחנת וחבר הבחנים, וכן תנאים נוספים לעניין כהונתו של המנהל הכללי, רואה החשבון המבקר, היועץ המשפטי והמבקר הפנימי, ובכלל זה תנאי כשירות נוספים לתנאים הקבועים בסימן ב' בפרק שני כנוסחו המוצע, וכן הוראות בדבר דרכי פעולתו ותנאי העסקתו של כל אחד מבעלי התפקידים האמורים, לרבות הוראות בדבר מילוי מקומם.

סעיף 36 בסעיף 36 להצעת החוק מוצעות הוראות בדבר כללי תחילה ותחולה והוראות מעבר.

במסגרת הוראות אלה מוצע להבחין לעניין תחילה ותחולה בין השינויים המבניים המוצעים במוסדות הלשכה לבין השינויים האחרים המוצעים במסגרת ההצעה, דוגמת השינויים במתכונת ההסמכה לעריכת דין.

לסעיפים קטנים (א) ו-(ד) (1) ו-(2)

מוצע כי השינויים המבניים במוסדות הלשכה המוצעים בהצעת חוק זו ובכלל זאת התיקונים השלובים בהם, ייכנסו לתוקף החל בבחירות למוסדות הלשכה

- (1) עם כינונה של המועצה הארצית של לשכת עורכי הדין לאחר הבחירות הראשונות, תבוא המועצה הארצית במקומם של הוועד המרכזי והוועדים המחוזיים, לעניין הסמכות לשנות החלטות שהתקבלו על ידם;
- (2) חובות, לרבות התחייבויות וזכויות, המתייחסות לוועדים המחוזיים, יחייבו או יזכו, לפי העניין, את הלשכה.
- (ג) מחוז המרכז של הלשכה כאמור בסעיף 12(א)(6) לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 15 לחוק זה יחל לפעול בהדרגה כלהלן –

(1) החבר הראשון מטעם מחוז המרכז במועצה הארצית ייבחר בבחירות הראשונות; לקראת הבחירות האמורות תרשום הלשכה כחברי מחוז המרכז את חברי הלשכה הרשומים במחוז תל אביב ושמקומם הרשום בלשכה לעניין סעיף 12 לחוק העיקרי נמצא בתחומו של מחוז המרכז, ותודיע על כך לאותם חברים: הוראות בדבר סדרי הרישום ועררים עליו ייקבעו בכללים; עד לבחירות הראשונות יוסיף תחומו של מחוז תל אביב לכלול את אזורי שיפוטם של בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו ובית המשפט המחוזי מרכז ומסודות הלשכה של מחוז תל-אביב-יפו יוסיפו לפעול בשני אזורי השיפוט כאמור;

(2) חברי בית הדין המשמעותי המחוזי הראשון של מחוז המרכז וועדת האתיקה המחוזית הראשונה של מחוז המרכז יתמנו בידי ועדת המינויים לפי סעיפים 15 לחוק העיקרי ו-18 לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 19 לחוק זה, עד תום ארבעה חודשים ממועד הבחירות הראשונות; הפרקליט הראשון שיפעל ליד ועדת האתיקה המחוזית של מחוז המרכז יתמנה עד תום חודשיים ממועד מינוי ועדת האתיקה האמורה;

(3) עד למינוי חברי בית הדין המשמעותי המחוזי הראשון, ועדת האתיקה המחוזית הראשונה והפרקליט הראשון, כאמור בפסקה (2), יוסיפו בית הדין המשמעותי המחוזי של מחוז תל אביב, ועדת האתיקה המחוזית של מחוז תל אביב והפרקליט הפועל לידה, בהתאמה, להיות של מחוז תל אביב ומחוז המרכז כאחד;

(4) החל דיון בקובלנה בשל עבירת משמעת בפני בית הדין המשמעותי המחוזי של מחוז תל אביב לפני מינוי חברי בית הדין המשמעותי המחוזי הראשון של מחוז המרכז כאמור בפסקה (2), יימשך הדיון בקובלנה בפני בית הדין המשמעותי המחוזי של מחוז תל אביב והקובל בה יוסיף להיות הקובל שהגישה; הוגשה קובלנה כאמור ולא החל דיון בה לפני מינוי חברי בית הדין המשמעותי הראשון של מחוז המרכז, יועבר הדיון בקובלנה לבית הדין המשמעותי המחוזי של מחוז המרכז והקובל בה יוסיף להיות הקובל שהגישה.

ד ב ר י ה ס ב ר

הוא לקרום עור וגידים החל בבחירות הראשונות. לעניין שינוי זה, מוצעים הסדרי מעבר אשר תכליתם להבטיח כי הפיצול של מחוז תל אביב של הלשכה, למחוז תל אביב ולמחוז המרכז, ייעשה בצורה נאותה.

במסגרת הסדרים אלה, מוצע, בין השאר, לקבוע במפורש כי עד לכינונו של מחוז המרכז, יש לראות את תחומו של מחוז תל אביב של הלשכה כחופף לאזור שיפוט של בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו, כפי שהיה קודם

תכונן לאחר הבחירות הראשונות תבוא במקומם של הוועד המרכזי והוועדים המחוזיים לעניין הסמכות לשנות החלטות שהתקבלו על ידם, וכן כי חובות לרבות התחייבויות, וזכויות, המתייחסות לוועדים המחוזיים, יחייבו או יזכו, לפי העניין, את הלשכה.

לסעיף קטן (ג)

עם השינויים המבניים המוצעים במבנה הלשכה נמנה גם כינונו של מחוז המרכז של הלשכה, העתיד אף

(ד) לעניין בעלי התפקידים בלשכת עורכי הדין כאמור בסעיפים 19א עד 19ט לחוק העיקרי בנוסחם בסעיף 21 לחוק זה, יחולו הוראות אלה:

(1) המנהל הכללי כמשמעותו בסעיף 19א לחוק העיקרי בנוסחו בסעיף 21 לחוק זה, יתמנה לראשונה עד תום ארבעה חודשים מיום הבחירות הראשונות; עד למינויו יכהן כמנהל הכללי של הלשכה מי שכהן בתפקיד זה ערב הבחירות הראשונות או עובד אחר של הלשכה שהוסמך לכך בידי המועצה הארצית שתכונן לאחר אותן בחירות;

(2) המבקר הפנימי כמשמעותו בסעיף 119 לחוק העיקרי בנוסחו בסעיף 21 לחוק זה, יתמנה לראשונה בתום תקופת כהונתו של מי שערב פרסומו של חוק זה כיהן כמבקר הפנימי של הלשכה לפי סעיף 18א לחוק העיקרי בנוסחו ערב ביטולו בחוק זה או בתום ארבעה חודשים ממועד הבחירות הראשונות, לפי המוקדם;

(3) רואה החשבון המבקר של הלשכה והיועץ המשפטי של הלשכה, כמשמעותם בסעיפים 119 ו-119א לחוק העיקרי בנוסחו בסעיף 21 לחוק זה, יתמנו לראשונה עד תום ארבעה חודשים ממועד הבחירות הראשונות.

(ה) נציב הפיקוח על ההתמחות כמשמעותו בסעיף 34א לחוק העיקרי בנוסחו בסעיף 24 לחוק זה, יתמנה לראשונה עד תום ארבעה חודשים ממועד הבחירות הראשונות.

(ו) חברי הוועדה הבוחנת בכתב כמשמעותה בסעיף 40(ב) לחוק העיקרי בנוסחו בסעיף 26(2) לחוק זה, יתמנו לראשונה עד תום ארבעה חודשים מיום פרסומו של חוק זה.

(ז) דמי חבר ואגרות לפי סעיף 93 לחוק העיקרי בנוסחו בסעיף 31 לחוק זה ותקציב הלשכה לפי סעיף 95(א) לחוק העיקרי בנוסחו בסעיף 32 לחוק זה, ייקבעו לראשונה לעניין שנת הכספים המתחילה ב-1 בינואר שלאחר פרסומו של חוק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

עורכי הדין בנוסחו בסעיף 26 לחוק המוצע) וכן בהנחת התשתית החקיקתית לעריכת שינויים במתכונת בחינת ההסמכה (כמוצע בסעיף 25 לחוק המוצע – תיקון סעיף 38 לחוק לשכת עורכי הדין).

עוד אמורים הדברים בשינויים המוצעים בניהול הכספי של הלשכה (סעיף 93 לחוק לשכת עורכי הדין בנוסחו בסעיף 31(1) ו-2) לחוק המוצע וסעיף 95 לחוק לשכת עורכי הדין בנוסחו בסעיף 32 לחוק המוצע) אשר ייכנסו לתוקף לפי המוצע לעניין שנת הכספים המתחילה ב-1 בינואר שלאחר פרסומו של החוק המוצע, בסמכות המוצעת לשר המשפטים להורות על ביצוע חובה ואף על עריכת בחירות חדשות (סעיף 12 המוצע – הוספת סעיפים 10 ו-11 לחוק הלשכה) וכן במיניום של רואה החשבון המבקר והיועץ המשפטי של הלשכה (כמוצע בסעיף 21 לחוק המוצע – ראו סעיפים 119 ו-119א המוצעים בחוק לשכת עורכי הדין) אשר מוצע כי ימונו לראשונה בסמוך למועד פרסומו של החוק המוצע.

שנגרע ממנו מחוז המרכז. מכוח הוספתו של מחוז המרכז למחוזות הלשכה עתיד להתווסף למועצה הארצית של הלשכה (בהתאם להרכבה כפי שהוא מוצע במסגרת הצעת חוק זו) גם חבר אחד ממחוז המרכז. מובן כי גם שינוי זה יתייחס למועצה הארצית הבאה שתכונן ולמועצות הארציות שיתכוננו לאחריה.

לסעיפים קטנים (ד) (3) עד (ז)

להבדיל מן המוצע לעניין השינויים המבניים כמתואר לעיל, מוצע כי שינויים אחרים אשר מוצעים במסגרת החוק המוצע ייכנסו לתוקף בסמוך לאחר פרסומו.

לעניין זה אמורים הדברים בשינויים המוצעים במתכונת ההסמכה לעריכת דין ובמרכוז מינויים של נציב הפיקוח על ההתמחות (בהתאם להסדר המוצע בסעיף 34א לחוק לשכת עורכי הדין כפי שמוצע להוסיפו בסעיף 24 לחוק המוצע) ושל הוועדה הבוחנת לעניין הבחינות בכתב (בהתאם להסדר המוצע בסעיף 40 לחוק לשכת

